

Eerste Voortgangsrapportage

Veiligheidsagenda 2023-2026

Gemeente Almere

Inhoud

Inleiding	03
Thema 1 Ondernijning	05
Georganiseerde ondernijnende criminaliteit	05
Jonge aanwas	09
Mensenhandel	12
Weerbare overheid	12
Thema 2 Digitale veiligheid	14
Digitale criminaliteit	14
Online aangejaagde ordeverstoringen	16
Thema 3 Veilige wijken	17
Veiligheidsbeleving	17
Burgerparticipatie	18
High Impact Crimes en Veelvoorkomende criminaliteit	19
Overlast op straat	20
Woonoverlast	21
Straatintimidatie	22
Veilig ondernemen	23
Schoolveiligheid	23
Huiselijk geweld	24
Thema 4 Maatschappelijke onrust, polarisatie, radicalisering en extremisme	26
Maatschappelijke onrust en polarisatie	26
Radicalisering en extremisme	27
Thema 5 Crisisbeheersing	29
Crisisorganisatie	29
Preventie	30
Bijlage 1 - Eindnoten & bronnen	31
Bijlage 2 - Effectindicatoren	32

Inleiding

Almere groeit. De groei van onze jonge stad biedt volop kansen voor inwoners en ondernemers, maar brengt ook grootstedelijke uitdagingen met zich mee. Onze samenleving verandert in hoog tempo. Vraagstukken worden ogenschijnlijk steeds complexer en de tegenstrijdigheden groter. Veiligheid is gevoelsmatig nog meer dan voorheen een basisvoorwaarde geworden voor onze inwoners en ondernemers.

Veiligheid vraagt constant om onze aandacht, het aangaan van samenwerkingen en contact met onze inwoners en ondernemers. De thema's en ambities uit de [Veiligheidsagenda 2023 – 2026](#)¹ zijn hierin onze leidraad. Tegelijkertijd is dit niet alles bepalend. De wereld is immers onvoorspelbaar. Het veiligheidsdomein kenmerkt zich door ad-hoc incidenten, crises en het omgaan met complexe veiligheidsvraagstukken met een mate van onzekerheid. Het is onze uitdaging om een balans te creëren tussen het realiseren van doelstellingen op de lange termijn en het adequaat omgaan met veiligheidsincidenten.

Deze voortgangsrapportage blikt uitvoerig terug op een het eerste jaar binnen een nieuwe beleidsperiode. De thema's en ambities uit de Veiligheidsagenda 2023 – 2026 staan centraal in onze terugblik, maar er is ook aandacht voor

onze inzet door toedoen van onvoorziene gebeurtenissen en ontwikkelingen.

Er gaat veel goed in Almere. Het voorgaand jaar stond in het teken van bouwen, experimenteren en intensiveren. Zo dienden we met succes een aanvraag in bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor structurele middelen vanuit het programma 'Preventie met Gezag'. Dit betekent dat wij de komende 2,5 jaar kunnen investeren in de weerbaarheid van jongeren in een risicopositie tegen de aantrekkingskracht van criminaliteit. Niet alleen in de thuissituatie, maar ook op school, online en in de wijk. Daarnaast is met succes gebouwd aan een fundament om onderzoek te doen naar radicalisme en extremisme binnen Almere. Een zeer gevoelig, maar uiterst belangrijk onderwerp waar openheid en transparantie het uitgangspunt vormt.

In 2023 is er volop aandacht geweest voor digitale veiligheid. Onze focus lag op het aanbieden van maatwerk voor de diverse doelgroepen door specifieke communicatiecampagnes en voorlichtingsprogramma's. Jongeren, senioren en ondernemers konden op diverse manieren leren over de risico's die samengaan met de digitale wereld. We hebben hierin ook geëxperimenteerd door het starten van een proef met vrijwillige digitale buurtambassadeurs.

Sommige elementen uit onze aanpak zijn geïntensiveerd. Soms ingegeven door externe ontwikkelingen, maar in de meeste gevallen een bewuste keuze. Een welkome ontwikkeling was het promoveren van Almere City FC

Het algemene beeld is dat het goed gaat met de veiligheid in Almere

naar de Eredivisie. Een prachtig cadeau aan onze stad. Tegelijkertijd vroeg dit meer aandacht dan voorheen om de openbare orde en veiligheid rondom wedstrijden te borgen. Het intensiveren van onze integrale controles op bedrijventerreinen was daarentegen een bewuste keuze. We hebben een grote hoeveelheid bedrijven gecontroleerd op wet- en regelgeving en de aanwezigheid van georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Dit heeft geresulteerd in een grotere zichtbaarheid van de overheid en meer inzicht in de huidige situatie in en rondom bedrijventerreinen.

Desondanks waren en blijven er forse uitdagingen in onze stad. We zagen ons geconfronteerd met lokale, landelijke en soms zelf globale ontwikkelingen die rechtstreeks impact hadden op de samenleving en veiligheid in onze stad. Het conflict tussen Israël en Palestina is hier één prominent voorbeeld van. We merkten dat het aantal manifestaties, en daarmee veelal een uiting van ongenoegen, verder toenam in 2023. Het zijn ontwikkelingen en aspecten die bij een

multiculturele samenleving in een grote stad horen, maar die tegelijkertijd blijvend vragen om aandacht, verbinding en onderling begrip.

Onmiskenbaar – en tevens onvoorzien – was het groeiend aantal explosies dat plaatsvond in Almere. Het waren alle zonder twijfel impactvolle incidenten. Ten eerste voor het veiligheidsgevoel van de bewoners en omwonenden. Ten tweede vroeg de aanpak van explosies veel van onze organisatie. Niet alleen tijdens kantoortijden, maar veelal ook daarbuiten moesten met spoed noodmaatregelen getroffen worden om de openbare orde te borgen of herstellen. Dat was geen gemakkelijke taak. Grote hoeveelheden ambtelijke capaciteit zijn geïnvesteerd om de ad-hoc inzet van bestuurlijke maatregelen mogelijk te maken. Dit is ondanks vele uitdagingen gelukt. Wel heeft het een neveneffect op onze brede veiligheidsaanpak. De geïnvesteerde capaciteit kan namelijk niet tegelijkertijd ingezet worden voor het realiseren van ambities en doelstellingen uit onze veiligheidsagenda.

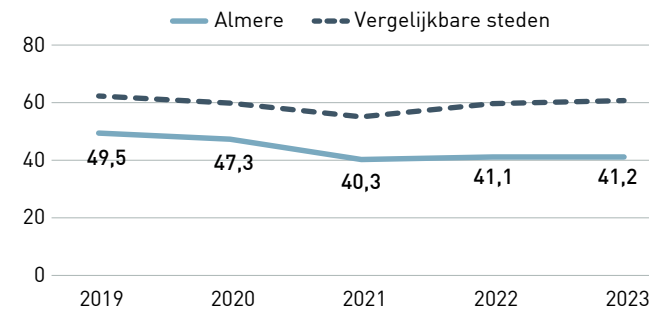
Ook een punt van aandacht is de aanpak van ondermijning. We profiteren inmiddels op sommige onderdelen van een sterke en gestructureerde basis, zoals een gecoördineerde integrale aanpak van casuïstiek. Tegelijkertijd zijn er ook aandachtspunten. Eén concreet voorbeeld hiervan is het ontbreken van een risico-gestuurde aanpak op alle Bibob-domeinen. Het ontbreekt ons aan structurele financiële middelen om het toepassingsbereik van de Wet Bibob ten volle te benutten.

Algemeen beeld

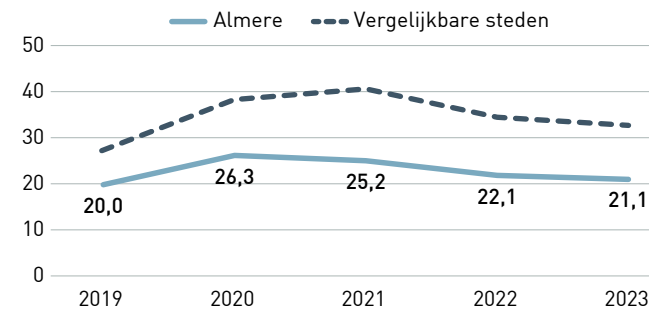
Het algemene beeld is dat het goed gaat met de veiligheid in Almere. Het aantal misdrijven per 1.000 inwoners blijft de laatste jaren ongeveer gelijk en is lager dan in de vergelijkbare steden. Ook het aantal overlastincidenten is

lager dan in de steden die op ons lijken. In deze incidenten zien we ook al een aantal jaar een daling plaatsvinden. Desondanks blijven we uitdagingen hebben. We zien bepaalde soorten misdrijven toenemen, zoals later in deze voortgangsrapportage beschreven. Daarnaast hebben we te maken met criminaliteit en veiligheidsvraagstukken die niet in onderstaande politiecijfers gevangen worden.

Figuur 1. Aantal misdrijven in 2023 per 1.000 inwoners⁴
(Bron: Nationale Politie)

Figuur 2. Aantal overlastincidenten in 2023 per 1.000 inwoners
(Bron: Nationale politie)

Leeswijzer

Van elk thema schetsen we het **beeld & ontwikkeling** – hoe staat het er voor – en vertellen we over **onze aanpak** in 2023. Voor 2024 gaan we voort zoals in de **veiligheidsagenda** en het **uitvoeringsplan**² hebben vastgelegd. Als er daarnaast belangrijke mijlpalen op de rol staan, wordt dat toegelicht onder een kop **voortuitblik**. Deze kop zal daarom niet bij alle onderwerpen te vinden zijn.

In deze rapportage hanteren we het begrip **vergelijkbare steden**. Dat zijn Amersfoort, Arnhem, Eindhoven, Tilburg en Zaanstad. Deze steden lijken niet alleen qua grootte, maar ook op zaken als groei en inwonerenkenmerken het meest op Almere. Deze steden zijn geïntroduceerd in het onderzoek “Criminaliteit en Veiligheid in Almere” (ook wel het ‘EMMA-onderzoek’)³. Dit onderzoek is een belangrijke pijler onder onze veiligheidsagenda. Graag zetten wij de daar ingezette lijn in de voortgangsrapportage voort. Als we over deze steden geen gegevens hebben opgenomen, is dat omdat we daar niet over beschikken.

In het uitvoeringsplan hebben we vastgelegd dat we voortgang willen monitoren in vergelijking met een **nulmeting**. Deze nulmeting is zoveel als mogelijk het gemiddelde van de vorige beleidsperiode: 2019-2022. Als er over minder jaren data beschikbaar is, wordt over die jaren het gemiddelde genomen. In gevallen dat er nog geen data over 2023 beschikbaar is, wordt het meest recente cijfer (2022) opgenomen. In deze rapportage komen in tekst en in een aantal gevallen in visualisaties de door ons vastgestelde indicatoren aan de orde. In de bijlage is hier eveneens een overzicht van opgenomen.

Thema 1

Ondermijning

Onderwerpen

- Georganiseerde ondermijnende criminaliteit
- Jonge aanwas
- Mensenhandel
- Weerbare overheid

Ondermijning is een verzamelbegrip voor alle vormen van criminaliteit waarbij legale bedrijven en (overheids)diensten worden gebruikt voor het mogelijk maken van criminele handelingen of het witwassen van geld. Er is sprake van verwevenheid tussen de onder- en bovenwereld. Deze vormen van criminaliteit zijn niet altijd zichtbaar, maar hebben voelbare en merkbare negatieve gevolgen voor onze inwoners en ondernemers in Almere. Het tast de veiligheid, leefbaarheid, economie, het rechtsgevoel en het gezag van de overheid aan. Ondermijning kent vele verschijningsvormen, waarbij het gebruik van grof geweld niet wordt geschuwd.

Het voorkomen en bestrijden van ondermijning kunnen wij als gemeente niet alleen. We werken op vele onderwerpen nauw samen met partners als het Regionaal Informatie- en Expertise Centrum (RIEC), de politie, de Belastingdienst en het Openbaar Ministerie. Kortom, waar mogelijk werken we integraal samen. Onze rol hierin is divers van aard, variërend van het ontwikkelen van beleid en het ontwerpen van barrières, tot het houden van toezicht op het naleven van de regelgeving, het regisseren van complexe en vertrouwelijke casuïstiek en het handhavend optreden door het inzetten van bestuurlijke bevoegdheden. Onze bestuurlijke aanpak is aanvullend aan eventuele strafrechtelijke of fiscale aanpakken die door onze partners ingezet kunnen worden.

Voorgaand jaar is binnen het thema ondermijning – kort samengevat – ingezet op vier hoofdthema's. Dit zijn:

1. het voorkomen en bestrijden van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit;
2. het voorkomen en bestrijden van jonge aanwas en doorgroei van jongeren in de georganiseerde criminaliteit
3. het aanpakken van mensenhandel;
4. het bevorderen van een weerbare overheid.

GEORGANISEERDE ONDERMIJNENDE CRIMINALITEIT

DOEL: Georganiseerde ondermijnende criminaliteit wordt voorkomen en bestreden.

Beeld & ontwikkeling

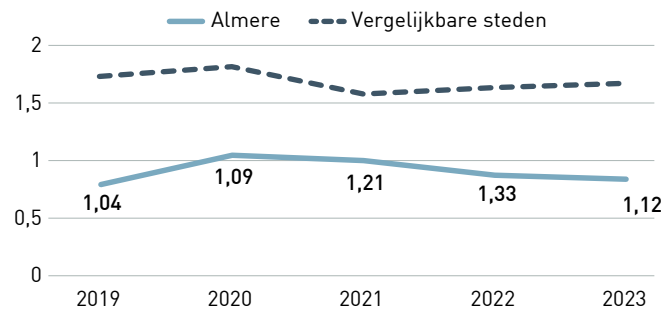
Ondermijning is grotendeels onzichtbaar voor de bovenwereld. Onze inzet op ondermijning resulteert daardoor niet altijd in een maatschappelijk zichtbaar effect. We zetten om deze reden niet alleen in op het bestrijden van ondermijning. Voorkomen is immers beter dan genezen. Om deze reden is in 2023 extra ingezet op het **communiceren** over de verschijningsvormen en effecten van ondermijning. Onderliggend doel is de bewustwording en meldingsbereidheid te vergroten. Sinds 2021 is er een samenwerking met **Meld Misdaad Anoniem**. Ook afgelopen jaar is in onze aanpak veelvuldig verwezen naar de meldingsmogelijkheden bij, alsmede de campagnes van Meld Misdaad Anoniem. Onze inwoners en ondernemers kunnen hier anoniem melding maken van vermoedens van criminaliteit, en daarmee tevens vaak ondermijning. Het aantal meldingen dat bij Meld Misdaad Anoniem is binnengekomen is met 33% toegenomen, van 135 meldingen in 2022 naar 180 meldingen in 2023. Deze toename in het aantal meldingen is voor ons vooral een teken van een grotere **bewustwording** en **meldingsbereidheid** onder inwoners en ondernemers, hetgeen ons helpt om ondermijning daadwerkelijk te voorkomen en te bestrijden binnen Almere.

Tabel 1. Meldingen via Meld Misdaad Anoniem (Bron: Gemeente Almere, afdeling VTH)

	2022	2023
Meldingen via Meld Misdaad Anoniem	135	180

Ondermijnende criminaliteit is in Nederland, en daarmee ook in Almere, veelal gericht op de productie en handel van drugs. Dat gaat vaak samen met grof geweld, bedreigingen en intimidatie. Wij zien in 2023, na een periode (2019 – 2022) van jarenlange stijging, voor het eerst een afname van het **aantal drugs- en wapenmisdriven per 1.000 inwoners**. Tevens concluderen wij dat het aandeel van drugs- en wapenmisdriven in Almere lager is dan in de vergelijkbare steden.

Figuur 3. Aantal drugs en wapenmisdriven per 1.000 inwoners (Bron: Nationale politie)

249
Drugs- en wapenmisdriven in 2023

Onze aanpak

Wij hebben ons in het voorgaand jaar op meerdere manieren ingezet om de diverse verschijningsvormen van georganiseerde ondermijnende criminaliteit te voorkomen en te bestrijden. Dit is een tweeledige inzet. Enerzijds is er veel capaciteit ingezet in het opvolgen van signalen van ondermijning, het uitvoeren van controles en het regisseren van casuïstiek. Anderzijds is er veel geïnvesteerd in beleidsmatige ontwikkelingen met het doel georganiseerde ondermijnende criminaliteit te voorkomen en signalen daarvan nog sneller te herkennen of ontvangen. Onze aanpak valt daardoor uiteen in vier elementen.

Wij zijn allereerst verantwoordelijk voor de aanpak van veelal **complexe casuïstiek** op het gebied van de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Wij staan hierin nadrukkelijk niet alleen. Samen met onze veiligheidspartners spannen wij ons binnen het samenwerkingsverband RIEC Midden-Nederland continu in om ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Wij hebben daarin een regisserende rol. De samenwerking en informatie-uitwisseling vindt plaats op basis van een RIEC-convenant.

Er wordt op meerdere niveaus samengewerkt. Op lokaal niveau is er regulier overleg tussen diverse gemeentelijke afdelingen, de politie en het RIEC. Wij hebben in dit samenwerkingsverband in 2023 in totaal 26 signalen van ondermijning behandeld. Daarnaast is er op regionaal niveau een ‘Districtelijk Team Ondermijning Flevoland’. Dit is een samenwerkingsverband waar de Flevolandse gemeenten en (landelijke) veiligheidspartners aan deelnemen. De deelnemende partijen wisselen op basis van een convenant informatie met elkaar uit over individuen en/of rechtspersonen om signalen van

ondermijning te onderzoeken. Wij hebben in dit samenwerkingsverband in 2023 in totaal aan 16 casussen uit de gemeente Almere gewerkt. Dat is een stijging ten opzichte van 2022, waarin we 13 casussen onderzochten.

Een tweede element uit onze aanpak is de inzet op bedrijventerreinen. Wij voeren, samen met diverse gemeentelijke diensten en veiligheidspartners, met regelmaat **integrale controles uit op bedrijventerreinen** in Almere. Deze controles worden in vertrouwelijkheid voorbereid en onaangekondigd uitgevoerd. Wij controleren zowel op ‘reguliere’ overtredingen (bijvoorbeeld vergunningvoorschriften en brandveiligheid), als op aspecten die samenhangen met de georganiseerde ondermijnende criminaliteit (bijvoorbeeld drugs- en wapenbezit of witwassen). Het biedt ons inzicht in de bedrijfsmatige activiteiten op bedrijventerreinen en de wijze waarop de bedrijfspanden gebruikt worden. Aanwezigheid tijdens – maar ook na – een controle wekt vertrouwen bij ondernemers die te goeder trouw zijn, terwijl we tegelijkertijd zicht krijgen op ondermijning en ondermijnende criminaliteit die op bedrijventerreinen plaatsvindt. Wij communiceren na iedere integrale controle publiekelijk over de resultaten van een integrale controle. Het achterliggend doel is om op deze wijze kwaadwillenden af te schrikken en de bewustwording van eenieder te vergroten.

Wij hebben in 2023 in totaal zes grote integrale controles op bedrijventerreinen uitgevoerd, dit is een verdubbeling ten opzichte 2022. Hierdoor zijn er in totaal 407 panden en 50 opslagunits gecontroleerd.

De projectcoördinator bij de Belastingdienst vertelt hoe zo'n controle in zijn werk gaat:

“Het initiatief voor een integrale controle ligt bij de gemeente. Voorafgaand aan een controle ontvangt de Belastingdienst vroegtijdig de planning van de gemeente, waardoor er genoeg tijd is om ons voor te bereiden. Zo kunnen we vooraf bepalen welke panden van belang zijn om vanuit een integraal karakter te controleren. Tijdens de controles krijgen de partners een eerste indruk van de onderneming, waarbij vanuit de Belastingdienst focus ligt op fiscale aspecten zoals omzet, inkomen en schulden. Bovendien is het voor de Belastingdienst ook belangrijk een beeld te krijgen van de ondernemer zelf.

De Belastingdienst gaat niet enkel repressief te werk (zoals door het naheffen van belasting) maar ook preventief, bijvoorbeeld door adviezen te geven. Als vervolg op een integrale controle kunnen we verder onderzoek doen, mocht dat nodig zijn. Na een integrale controle vindt er een goede terugkoppeling plaats vanuit de gemeente over de resultaten, bijvoorbeeld door een debriefing. Zo is er gedurende het gehele

proces een goede samenwerking.

De integrale controles zijn zeer waardevol, omdat we beter zicht krijgen op mogelijke ondermijning. Teamwork is een belangrijke factor van deze succesvolle controles. Het is een warm bad. We willen voor elkaar een stapje extra zetten en staan voor elkaar klaar. De opbrengst van deze controles is niet enkel financieel van aard maar omvat ook het gezamenlijk aanwezig zijn, het netwerken en het delen van kennis. De korte lijntjes en integrale samenwerking dragen bij aan een succesvolle dynamiek.”

NB: De Belastingdienst kent een strenge geheimhoudingsplicht en mag slechts in bepaalde gevallen informatie verstrekken. Hiervoor is het van belang dat er een wettelijk kader is waarop de Belastingdienst op verzoek informatie mag verstrekken. In het kader van de samenwerking in RIEC verband kan de Belastingdienst dit doen op basis van de Uitvoeringsregeling Algemene Wet Rijksbelastingen. Tijdens de integrale controles gaat de Belastingdienst op eigen bevoegdheid te werk.

Een derde element uit onze aanpak is de inzet op **Outlaw Motorcycle Gangs** (hierna: OMG). In 2023 is samen met onze partners een gezamenlijk handelingskader opgesteld. Hierin is vastgelegd hoe we in Almere omgaan met clubhuizen en leden van OMG's. Ook hier blijft het niet bij beleidsvorming, maar regisseren we daarnaast casuïstiek. Op basis van het handelingskader, pakken we samen met onze partners casussen op met betrekking tot clubhuizen en horeca, en worden personen aangedragen voor een persoonsgerichte aanpak.

Een vierde – en daarmee laatste – element in onze aanpak is de inzet op drie **ontwikkelthema's** uit de Veiligheidsagenda 2023 – 2026. Hierin willen wij samen met onze partners inzicht creëren in specifieke fenomenen om vervolgens te onderzoeken of, en zo ja, op welke wijze een aanpak noodzakelijk is. Het gaat specifiek om (1) criminele geldstromen, (2) vastgoedfraude en (3) de transportsector. Bij het RIEC Midden-Nederland zijn projectleiders gestart om vorm te geven aan de invulling van de eerste twee ontwikkelthema's. Vanwege de grote werklast en een grote hoeveelheid casuïstiek en incidenten op het gebied van ondermijning en de beperkte beschikbare capaciteit, moest er worden geprioriteerd in het werk. Daardoor konden deze thema's vooralsnog niet worden opgepakt.

Vooruitblik

Onze inspanningen ten aanzien van de integrale controles op bedrijventerreinen worden verder geïntensiveerd. Wij blijven voortdurend op zoek naar mogelijkheden om efficiënter en effectiever te werken. Dit geldt tevens voor ons beleid. Wij hebben voornemens op meerdere onderwerpen, te weten prostitutie, de Opiumwet en coffeeshops, het lokaal beleid bij te stellen naar aanleiding van wetwijzigingen en rechterlijke uitspraken. Concreet hierin is het voornemen om invulling te geven aan een nieuw coffeeshopbeleid. Daarnaast wegen wij in 2024 af of, en zo ja, in welke mate, er ambtelijke capaciteit beschikbaar is voor één of meerdere ontwikkelthema's.

“

Wij communiceren na iedere integrale controle publiekelijk over de resultaten

”

Bestuurlijke maatregelen veiligheidsdomein 2023

Het was in 2023 vaker dan voorheen noodzakelijk om bestuurlijke maatregelen te nemen. Deze bestuurlijke maatregelen zetten wij in brede zin in ten behoeve van de openbare orde en veiligheid in Almere. De oorzaken hiervoor waren divers, maar het meest zichtbaar en impactvol was het groeiend aantal explosies. Het toepassen van een bestuurlijke (nood)maatregel vraagt om maatwerk. Elke situatie is anders en wordt op zichzelf beoordeeld. Hierdoor was er diversiteit zichtbaar in de gehanteerde termijnen bij het sluiten van woningen, het opleggen van gebiedsverboden en het instellen van tijdelijk camera-toezicht. En soms is er besloten geen bestuurlijke maatregelen toe te passen. De genomen besluiten kwamen allen tot stand op basis van inhoudelijke afwegingen. Het beoordelen van de strafrechtelijke en niet-deelbare informatie vroeg telkens om zorgvuldigheid en daadkracht, en daarmee om veel ambtelijke capaciteit.

Vanwege de afloop van het **Aanwijzingsbesluit alcohol- en blowverbod 2021-2023**, heeft de burgemeester met ingang van 1 juli 2023 opnieuw een aantal gebieden in Almere voor de duur van twee jaar aangewezen, waar het verboden is alcoholhoudende drank te gebruiken. Ook is het in deze gebieden verboden om aangebroken flessen en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben, en om softdrugs te gebruiken of openlijk voorhanden te hebben. Ten opzichte van het Aanwijzingsbesluit alcohol- en blowverbod 2021-2023 zijn twee nieuwe gebieden toegevoegd, namelijk Muzenpark en Rode Katerplaats en zijn alle vormen van softdrugs verboden in deze gebieden, dus naast blowen bijvoorbeeld ook het gebruik van lachgas.

De burgemeester is bevoegd tot het instellen van **tijdelijk cameratoezicht**. In onze drie stadscentra is er sprake van cameratoezicht voor een langere periode. Reden hiervoor

is een grote concentratie aan voorzieningen, publieks- en bezoekersstromen en criminaliteitsvormen. In het centrum van **Almere Haven** was begin 2022 sprake van een verslechterde veiligheidssituatie vanwege een toenemend aantal straatroven en overvallen. De burgemeester heeft in maart 2023 besloten het eerder ingestelde tijdelijk cameratoezicht in dit gebied te verlengen, hetzij in een afgeschaalde vorm om meer focus aan te brengen. Het tijdelijk cameratoezicht in de drie stadscentra loopt tot 1 juli 2024. Er vindt, mede op basis van een externe evaluatie, een afweging plaats of, en zo ja, op welke wijze het cameratoezicht na 1 juli 2024 gecontinueerd wordt.

Een geheel nieuw cameratoezichtgebied is de omgeving van het **Yanmar Stadion van Almere City FC**. Op dagen dat Almere City FC wedstrijden speelt in het stadion, kunnen de camerabeelden drie uur voor de officiële aanvang tot twee uur na de eindtijd van de wedstrijd worden uitgelezen of opgenomen. Daarnaast kunnen bij andere evenementen of tijdens incidenten de camerabeelden worden bekeken of worden opgenomen.

Medio december 2023 heeft de burgemeester besloten om voor een periode van zes maanden cameratoezicht in te stellen in de omgeving van een **synagoge** in Almere. Aanleiding hiervoor is – kort samengevat – het verhoogde dreigingsniveau door de Nationaal Coördinator Terrorisme- bestrijding en Veiligheid (NCTV) en de daarop volgende maatschappelijke onrust onder de bezoekers van de synagoge.

Meerdere bestuurlijke maatregelen zijn genomen naar aanleiding van ernstige incidenten in of rondom **bedrijfspannen**. In 2023 betrof het in totaal vijf tijdelijke sluitingen met de volgende redenen:

- In februari 2023 deden zich diverse (gewelds)incidenten voor in en rondom een horecagelegenheid in Almere Stad.
- In mei 2023 deed zich een schietpartij voor bij een horecagelegenheid in het centrum van Almere Haven.

- In augustus 2023 was het aannemelijk dat in een bedrijfspannend motoren werden opgeslagen en bewerkt die geheel of gedeeltelijk van diefstal afkomstig waren.
- In oktober 2023 deed zich een ernstig geweldsincident voor, waarbij een bedrijfspannend in Almere Buiten op één moment meerdere keren is beschoten. Na opening is er tijdelijk cameratoezicht ingesteld voor drie maanden.
- In november 2023 hebben zich twee ernstige incidenten voorgedaan bij een bedrijfspannend in Almere Stad, waarbij onder andere een brandend voorwerp het bedrijfspannend is ingegooid. Na opening is er tijdelijk cameratoezicht ingesteld voor twee weken.

We werden in 2023 meermalen geconfronteerd met excessief geweld. Er was een trend zichtbaar waarin explosies, en in mindere mate beschietingen, met grote regelmaat voorkwamen in Almere. Dit is geen uniek fenomeen, maar een landelijke trend in veelal grote steden. De burgemeester heeft in 2023 in totaal **13 woningen tijdelijk gesloten** nadat er een geweldsincident had plaatsgevonden. Dit was een geheel nieuwe trend in Almere. In 2021 en 2022 zijn er geen woningen gesloten om deze reden.

De verschijningsvormen waren divers. Niet in alle gevallen was er sprake van een relatie met het criminele milieu. Een sluiting was daarom niet altijd de meest passende maatregel. Opvallend hierin was voornamelijk de toename van het aantal explosies aan het eind van 2023. Het ging – kort samengevat – onder andere om de volgende incidenten en maatregelen:

- Gedurende februari 2023 vonden er bij één woning in Almere Haven twee incidenten plaats, waarbij er een brandend explosief en later een baksteen door de voorruit werd gegooid. Daaropvolgend is tijdelijk cameratoezicht ingesteld in de omgeving van de woning voor een tijdsperiode van vier weken.
- Gedurende augustus 2023 vond er bij één woning in een appartementencomplex een explosie plaats in

- > Almere Poort. De betreffende woning is gesloten voor een tijdsperiode van zes weken, waarbij aan één betrokkene een gebiedsverbod is opgelegd. Deze maatregelen zijn vervolgens verlengd voor een tijdsperiode van nogmaals zes weken.
- Gedurende september 2023 vond er bij één woning in Almere Buiten een explosie plaats. Daaropvolgend is tijdelijk cameratoezicht ingesteld in de omgeving van de woning voor een tijdsperiode van vier weken.
- Gedurende oktober 2023 vond er bij twee woningen incidenten plaats. Bij een woning in Almere Stad vond een schietincident plaats, waarna de woning met spoed voor twee weken werd gesloten. De sluiting is daaropvolgend verlengd voor een tijdsperiode van zes weken, waarna er nog zes weken tijdelijk camera-toezicht is ingesteld. Bij een woning in Almere Buiten vond tevens een schietincident plaats, waarna de woning voor een periode van zes weken werd gesloten.
- Gedurende november vonden er bij één woning een explosieplaats. Hierop is een woning in Almere Stad met spoed gesloten voor een periode van twee weken, waarna de sluiting met een tijdsperiode van vier weken is verlengd. Daaropvolgend is er voor vier weken cameratoezicht ingesteld, waarna dit is verlengd met een tijdsperiode van acht weken.
- Gedurende december 2023 vonden er vier explosies plaats bij woningen, waarvan twee woningen in Almere Stad en twee woningen in Almere Haven. Alle vier de woningen zijn in eerste instantie tijdelijk gesloten voor een periode van twee weken. Daaropvolgend is in alle drie de gevallen de sluiting verlengd, variërend qua duur van twee tot vier weken. In twee gevallen is daaropvolgend cameratoezicht ingesteld voor een tijdsduur van drie maanden.
- Gedurende de maand december zijn tevens vijf woningen preventief gesloten op basis van een ernstige vrees voor een verstoring van de openbare orde.

JONGE AANWAS

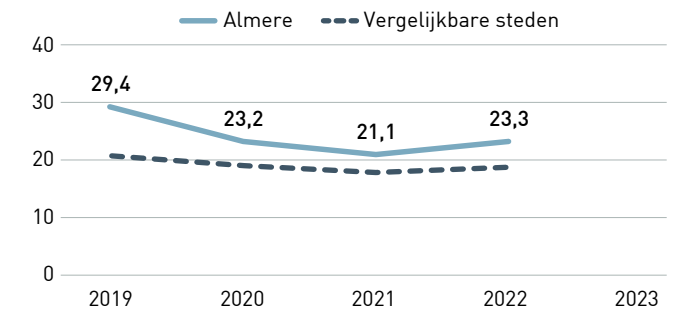
DOEL: Jonge aanwas en doorgroei van jongeren in de georganiseerde (drugs)criminaliteit wordt voorkomen en bestreden.

Onze aanpak op ondermijning gaat niet alleen om 'harde vormen' van criminaliteit. Het gaat eveneens om 'zachte aspecten' binnen onze samenleving die voedingsbodem bieden voor het ontstaan van een nieuwe generatie criminelen. We moeten daarom investeren in onze jeugd. Niet alleen ten behoeve van hun algemene ontwikkeling en welzijn, maar om te voorkomen dat zij de nieuwe 'jonge aanwas' zijn die toetreedt tot de criminaliteit.

Beeld & ontwikkeling

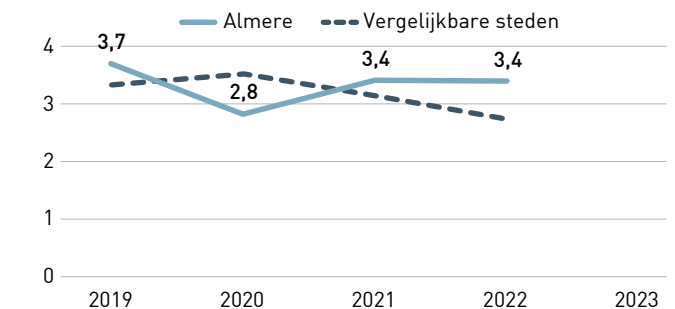
Wij kennen in Almere een relatief hoog aantal jeugdigen die verdacht worden van misdrijven. Vooral jongeren die delicten plegen met betrekking tot drugs en wapens lopen het risico om steeds verder betrokken te raken in de georganiseerde ondermijnende criminaliteit. Wij zien in 2022 een lichte daling van het aantal jeugdige verdachten per 1.000 jeugdigen in vergelijking met de gemiddelden uit de jaren 2019 – 2021. Wel ligt het aantal jeugdige verdachten hoger dan de vergelijkbare steden. Het aantal jeugdige verdachten van drugs- of wapenmisdrijven is nagenoeg gelijk gebleven in 2022 in vergelijking met het gemiddelde van de jaren 2019-2021. Ook hier ligt het aantal jeugdige verdachten gemiddeld hoger dan in de vergelijkbare steden.

Figuur 4. Aantal jeugdige verdachten per 1.000 jeugdigen, 12 – 24 jaar oud⁶ (Bron: CBS Statline)

820
Jeugdige verdachten in 2022

Figuur 5. Aantal jeugdige verdachten van een drugs- of wapenmisdrijf per 1.000 jeugdigen, 12 – 24 jaar oud (Bron: CBS Statline)

120
Jeugdige verdachten van een drugs- of wapenmisdrijf

Onze aanpak

Het huidige beeld en de recente ontwikkelingen tonen de noodzaak aan om jonge aanwas te voorkomen. Wij richten ons daarom, naast de reguliere inzet voor onze jeugd en op scholen, specifiek op het bieden van perspectief voor een kwetsbare groep jongeren die vatbaar zijn voor het criminele milieu. We doen dit op meerdere manieren.

Kenmerkend aan onze aanpak is dat wij, net als in relatie tot ondermijning, niet alleen beleidsmatig inzetten op fenomenen, trends en ontwikkelingen, maar ook op persoonsniveau. Wij doen dit op twee niveaus. Allereerst op lokaal niveau in een persoonsgerichte aanpak (hierna: PGA) voor jeugdigen onder de 18 jaar. Deze aanpak wordt in onze opdracht uitgevoerd door de specialisten van de GGD. Ten tweede kennen we een zogenoemde 'Top-X aanpak'. Het gaat hier om een aanpak onder regie van het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland voor veelal zwaardere casuïstiek. Beide aanpakken zijn gericht op onze inwoners, betrekken een grote hoeveelheid partners uit het zorg- en veiligheidsdomein en hebben het doel om recidive te voorkomen, daders te resocialiseren en te zorgen voor een duurzame, positieve verandering in iemands levensloop.

Door een bijdrage van het RIEC is het in 2023 mogelijk geweest om de doelgroepen in de **lokale PGA** voor jongeren onder de 18 uit te breiden voor casuïstiek in relatie tot jonge aanwas en doorgroeiers in de (hard) drugscriminaliteit. Er zijn sindsdien tien extra jongeren opgenomen in deze aanpak. Voor elk van hen is een plan van aanpak opgesteld in samenspraak met alle betrokken professionals, de jeugdige zelf én zijn/haar ouders. Jongeren worden hierdoor beter gemonitord op hun (delict) gedrag en er is meer zicht en controle op de strafrechtelijke- en hulpverleningstrajecten. De bijdrage van het RIEC is ook in 2024 en 2025 beschikbaar voor de gemeente Almere.

Voorgaand jaar zijn in totaal 51 casussen behandeld in de persoonsgerichte aanpak, zowel lokale PGA (voor volwassenen) én die voor jongeren onder de 18 jaar (PGA 18min). Er zijn in 2023 in totaal 34 casussen afgerond. Hiervan is 70% (23) positief afgesloten omdat procesregie niet meer nodig wordt geacht en er verbetering is op meerdere leefgebieden. Circa 20% van de casuïstiek (6) is vanwege de zwaarte en complexiteit aangemeld voor een integrale aanpak bij het Zorg- en Veiligheidshuis. De overige 5 casussen zijn om diverse redenen afgesloten, zoals een verhuizing of een (langdurige) detentie.

Daarnaast is voorgaand jaar onze **Top-X aanpak** aangepast en uitgebreid. De aanmeldcriteria zijn gewijzigd zodat deze aansluiten bij de actuele problematiek. Het bezit van (vuur) wapens en/of een dusdanige hoeveelheid hard- of softdrugs zijn als indicatoren toegevoegd. Deze uitbreiding heeft geresulteerd in een toename van het aantal personen die onder regie van het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland begeleid worden op basis van een plan van aanpak. Er waren in 2023 in totaal 39 inwoners opgenomen in de Top-X aanpak. Er zijn 19 casussen afgesloten in 2024. Hiervan is 32% (6 casussen) positief afgesloten. 37% van de casussen

(7) zijn afgesloten vanwege langdurige detentie of een straf- of behandelmaatregel. De overige casussen voldeden niet meer aan de criteria of zijn afgesloten omdat de interventies geen effect hadden.

In 2023 is in de regio Flevoland de **re-integratie officier** (RIO) van start gegaan. De RIO richt zich op het proactief aanbieden van begeleiding aan jongvolwassenen die, na een detentieperiode vanwege het plegen van ondermijnende criminaliteit en/of High Impact Crimes (HIC), terugkeren naar een gemeente in Flevoland. Het doel is te voorkomen dat ze terugvallen in de criminaliteit. Het aanbod van de RIO is nieuw in Flevoland. Er is in 2023 daarom veel ingezet op het opbouwen van een netwerk om bekendheid te genereren. Inmiddels zijn de eerste personen uit Almere aangemeld voor persoonlijke begeleiding van de RIO. Zij worden toegeleid naar betaald werk, begeleid wonen en een passende vrijetijdsbesteding. Zij worden daarnaast ondersteund in het creëren van overzicht in hun financiën.

Naast alle initiatieven en inzet voor persoonsgerichte aanpakken en maatwerk, is tevens aandacht voor brede preventieve inzet om een afglijden richting de criminaliteit te voorkomen. Samen met het programma Straatwaarde(n) van het RIEC zijn in 2023 twee basisscholen in Almere geselecteerd voor deelname aan een pilot van het **lesprogramma 'Kapot Sterk'**. Dit is een lesprogramma dat bestaat uit vijf lessen, waarbij gastdocenten spreken over vormen van ondermijnende criminaliteit, groepsdruk, consequenties en de strafrechtelijke gevolgen van verkeerde keuzes. Uit een evaluatie van de pilot is gebleken dat er wat betreft de pedagogische componenten verbeteringen noodzakelijk zijn. Het RIEC werkt momenteel aan de doorontwikkeling van het lesprogramma.

Daarnaast nemen wij sinds 2020 deel aan het landelijke **Actieplan Wapens en Jongeren**. Het was voor ons al eerder aanleiding om de lokale aanpak #AlmereOntwapent 2020 – 2022 te ontwikkelen. Vorig jaar is een landelijk

evaluatieonderzoek uitgevoerd door het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) naar het landelijke actieplan. Hieruit is gebleken dat het een krachtige impuls heeft gegeven aan de aanpak van wapenbezit en –gebruik onder jongeren. Het wijst tevens uit dat de dringende noodzaak van het probleem heeft geresulteerd tot een te sterke focus op maatregelen voor de korte termijn.

Vooruitblik

Wij willen vanwege de te verwachte aanhoudende problematiek met jonge aanwas de aanvullende bijdrage vanuit het RIEC in 2024 en 2025 blijven inzetten voor de PGA voor jongeren onder de 18. Hierin is er ook aandacht voor straatroven, overvallen en excessief geweld, aangezien deze strafbare feiten druggerelateerd kunnen zijn. Zodra de doorontwikkeling van het lesprogramma 'Kapot Sterk' is afgerond, wordt bekeken of de lessen voortgezet kunnen worden in Almere. Daarnaast wordt er, op basis van de inzichten van het evaluatieonderzoek van het WODC in relatie tot het Actieplan Wapen en Jongeren, samen met onze lokale partners een nieuw lokaal plan ontwikkelen in 2024.

Er is ook aandacht voor brede preventieve inzet om een afglijden richting de criminaliteit te voorkomen

PREVENTIE MET GEZAG

In 2023 is Almere geselecteerd om deel te nemen aan het landelijke programma Preventie met Gezag. Het ministerie van Justitie en Veiligheid stelt via dit programma structurele middelen beschikbaar om jeugdcriminaliteit tegen te gaan. In het afgelopen jaar hebben wij een analyse verricht naar de Almeerse problematiek en op basis daarvan een plan van aanpak ingediend. Deze aanvraag is in goede samenwerking met partners als politie, OM, (jeugd)reclassering en Raad voor de Kinderbescherming tot stand gekomen. Via een raadsbrief hebben wij de raad geïnformeerd dat wij verheugd zijn dat onze aanvraag is gehonoreerd. In 2024 starten wij met behulp van de extra middelen met de uitvoering van het programma Preventie met Gezag Almere. Hiermee willen wij voorkomen dat jongeren in risicoposities betrokken raken bij criminaliteit en ondersteunen we jongeren die hier wel al bij betrokken zijn in het stopzetten van hun criminele carrière.

MENSENHANDEL

DOEL: Mensenhandel wordt aangepakt.

Mensenhandel wordt vaak gepleegd door criminele samenwerkingsverbanden die misbruik maken van legale structuren. Het is een vorm van ondermijnende criminaliteit met een grote impact op de slachtoffers, en is tegelijkertijd moeilijk op te sporen.

Beeld & Ontwikkeling

Onze aanpak van mensenhandel bevat een belangrijke rol voor de zorgcoördinator Mensenhandel Flevoland. Alle signalen en situaties van mensenhandel die gemeente en haar partners – denk aan politie, Veilig Thuis en hulpverleners – tegenkomen, worden daar gemeld.

We zien dat in 2023 er minder signalen zijn gemeld bij de zorgcoördinator in vergelijking met 2022, met daarentegen een vergelijkbaar aantal betrokken personen (zie tabel 2). Het aandeel signalen waarbij minderjarigen betrokken zijn, neemt wel toe. Waar het totaal aantal signalen is gedaald, is het aantal minderjaren toegenomen.

Tabel 2. Casussen mensenhandel bij zorgcoördinator (Bron: BlijfGroep)

	Signalen	Personen	waarvan 18-
2022	35	42	7
2023	32	43	8

Onze aanpak

Om verder invulling te geven aan onze doelstelling en onze aanpak, is samen met de andere gemeenten in Flevoland het **Ambitieplan Mensenhandel**⁸ opgesteld. Deze is in het najaar van 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

De zorgcoördinator pakt signalen van mensenhandel op en zorgt voor de juiste opvang en ondersteuning en afstemming met justitiepartners. Tevens heeft de zorgcoördinator het (zorg)netwerk verder uitgebouwd in 2023. Er is onder andere geïnvesteerd in de relatie met de opvanglocaties voor Oekraïense ontheemden om op die manier beter signalen te kunnen ophalen.

Daarnaast is in 2023 is gestart met het trainen van diverse professionals zoals handhavers, sociale rechercheurs en medewerkers van de opvang voor Oekraïense ontheemden in het herkennen van signalen. Eind 2023 is een pilot gestart op twee middelbare scholen met de inzet van pedagogische coaches die signalen van uitbuiting en/of jeugdcriminaliteit kunnen herkennen en hier adequaat op inzetten. Deze pilot loopt door in 2024. Daarnaast is in de maatschappelijke opvang extra expertise in huis gehaald ten behoeve van het beter opvangen en ondersteunen van kwetsbare (ex) arbeidsmigranten en ongedocumenteerden om te voorkomen dat zij in handen van mensenhandelaren vallen.

Vooruitblik

Aankomend jaar geven wij op regionaal en lokaal niveau uitvoering aan de doelstellingen uit het Ambitieplan Mensenhandel Flevoland. Alle doelstellingen binnen het ambitieplan zijn afhankelijk van een goede signalerings- en meldstructuur. Vanaf het voorjaar 2024 wijzigt het meldpunt voor mensenhandel naar het Flevolandse meld- en adviespunt Mensenhandel bij Veilig Thuis, zodat bewoners en professionals op één centrale plek 24 uur per dag, zeven dagen per week hun signalen kunnen melden. Veilig Thuis beoordeelt de signalen en zet de zorgcoördinator in waar nodig. Vanaf 2024 worden de cijfers van Veilig Thuis over mensenhandel gebruikt. We blijven daarnaast inzetten op brede voorlichting en bewustwording onder onze inwoners en professionals om de meldingsbereidheid te verhogen.

WEERBARE OVERHEID

DOEL: Het opwerpen van bestuurlijke barrières tegen ondermijnende criminaliteit en het werken aan bewustwording bij ambtenaren, politieke ambtsdragers en bestuurders.

Beeld & Ontwikkeling

Het belang van een weerbare overheid is in de voorgaande jaren alleen maar toegenomen. Overheden hebben meerdere mogelijkheden gekregen om bestuurlijke barrières op te werpen, dit met het doel het crimineel moeilijker te maken om misbruik te maken van legale diensten en structuren. Samenwerking hierin is essentieel. Enerzijds door beleidsmatige inspanningen om de bestuurlijke 'gereedschapskist' zo goed mogelijk te vullen en benutten, zoals door aanpassingen in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) of het toepassen van het Damocles- en Bibob-beleid. Anderzijds door de integriteit van politieke ambtsdragers en medewerkers te bevorderen en borgen. Er is een ontwikkeling zichtbaar waarin in toenemende mate samengewerkt wordt tussen de Flevolandse gemeenten en de Provincie Flevoland, maar ook daarbuiten.

Hoewel er waardevolle stappen zijn gezet bestaat, het beeld dat wij hierin nog voldoende ruimte hebben tot groei en professionalisering. Zo adviseerde het Bureau Regioplan in 2022⁶ de toepassing van de Wet Bibob verder uit te breiden en te intensiveren in de strijd tegen de georganiseerde criminaliteit, met als vaste onderdelen (1) een risico-gestuurde aanpak op alle Bibob-domeinen, (2) het invoeren van een exploitatievergunningstelsel voor (in ieder geval) de horecabranche en (3) het opnemen van een ondermijningsartikel in de APV.

Onze aanpak

Een gedegen aanpak vraagt allereerst om heldere inzichten in aard en omvang. In 2023 is met het RIEC in kaart gebracht welke risico's Almere kent op het gebied van ondermijnende criminaliteit en hoe deze risico's beperkt kunnen worden. Hiernaast is meer aandacht gekomen voor de bewustwording onder ambtenaren, politieke ambtsdragers en bestuurders van de risico's van ondermijnende criminaliteit. In de Flevolandse norm⁷ hebben alle gemeenten in de provincie afspraken gemaakt over een minimaal niveau van bestuurlijke barrières tegen ondermijnende criminaliteit, zodat criminelen dezelfde behandeling krijgen en een 'waterbedeffect' wordt voorkomen.

Wij zetten blijvend in op het creëren van **bewustwording**.

Zo ook voorgaand jaar. Er zijn binnen de gemeentelijke organisatie meerdere trainingen gegeven om de kennis over ondermijning en het herkennen van de signalen ervan te vergroten. Eén voorbeeld hiervan is een georganiseerde kennissessie over de signalen van ondermijning bij Stadstoezicht. Daarnaast was er aandacht voor **publieksvoorzichting** via reguliere mediakanalen en social media. Op deze manier vergroten wij de bewustwording van onze inwoners en ondernemers over de signalen en gevaren van ondermijning, maar proberen wij tevens de **meldingsbereidheid** te verhogen.

Het borgen van de **integriteit** van gemeentelijke medewerkers in gevoelige en/of kwetsbare functies is van groot belang. Per 1 mei 2023 is er een uitgebreidere screening van toepassing bij de aanvraag om een **Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG)**. Sindsdien is het verplicht bij een VOG-aanvraag voor specifieke functies, zoals de buitengewoon opsporingsambtenaren én nieuwe gemeentelijke medewerkers binnen de domeinen openbare orde en veiligheid, Bibob, ondermijning,

Wij zetten blijvend in op het creëren van bewustwording

informatievoorziening en toezicht, ook de politiegegevens te laten raadplegen. Deze uitgebreidere screening heet de 'VOG-P'. Voorgaand jaar zijn de eerste stappen gezet ter voorbereiding op een structurele implementatie van dit proces binnen de gemeente Almere.

De 'Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur', kortweg de **Wet Bibob** genoemd, is een belanghebbend en krachtig (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Het stelt lokale overheden in staat om, bij een (ernstig) gevaar dat een vergunning, aanbesteding (overheidsopdracht), subsidie of vastgoedtransactie wordt misbruikt voor criminele doeleinden, de beschikking te weigeren of in te trekken. De mogelijkheden en het toepassingsbereik van de Wet Bibob hebben zich recentelijk steeds verder uitgebreid.

De bevoegdheden uit de Wet Bibob worden nu alleen standaard ingezet bij vergunningsaanvragen omtrent horeca, bijzondere wetten (o.a. prostitutie, kansspelen en coffeeshops) en omgevingsvergunningen met activiteit bouwen. De overige genoemde domeinen worden niet getoetst aan de Wet Bibob. Reden hiervoor is dat het ons momenteel ontbreekt aan benodigde structurele financiële middelen, en daarmee voldoende ambtelijke capaciteit om de mogelijkheden van de Wet Bibob in de volle breedte te benutten. Het is hierdoor onmogelijk om gevolg te geven

aan de gedane aanbevelingen uit het evaluatierapport van het Bureau Regioplan én de landelijke uitbreidingsmogelijkheden voor het toepassen van de wet. Er is hierdoor tot op heden nog geen exploitatievergunningstelsel ingevoerd en geen ondermijningsartikel opgenomen in de APV.

Wij beschouwen dit als een aandachtspunt, des te meer omdat andere grote steden dit toepassingsbereik, vergunningsstelsel en instrumentarium wél benutten.

Vooruitblik

Er is in 2024 volop aandacht voor het bevorderen van een weerbare overheid. Samen met de Provincie Flevoland en de gemeenten werken wij aan de doorontwikkeling van onze Flevolandse norm. Daarnaast verkennen wij de mogelijkheden voor een bredere toepassing van de VOG-P binnen de gemeentelijke organisatie. Verder sluiten wij aan bij diverse leerkringen en werkgroepen in relatie tot de bevoegdheden uit de Wet Bibob om binnen de huidige mogelijkheden te komen tot slimme keuzes. Echter, een daadwerkelijke structurele uitbreiding van de lokale toepassing van de Wet Bibob, is in 2024 door het ontbreken van financiële middelen niet aan de orde.

Thema 2

Digitale veiligheid

Onderwerpen

- Digitale criminaliteit
- Online aangejaagde ordeverstoringen

De digitalisering van onze samenleving brengt zowel risico's als kansen met zich mee. Steeds meer mensen worden slachtoffer van digitale criminaliteit, veelal met grote financiële en emotionele gevolgen voor het slachtoffer. Tegelijkertijd zien wij dat verstoringen van de openbare orde in de openbare ruimte steeds vaker verweven zijn met activiteiten en/of discussies in de digitale wereld.

DIGITALE CRIMINALITEIT

DOEL: Digitale criminaliteit daalt ten opzichte van de voorgaande periode.

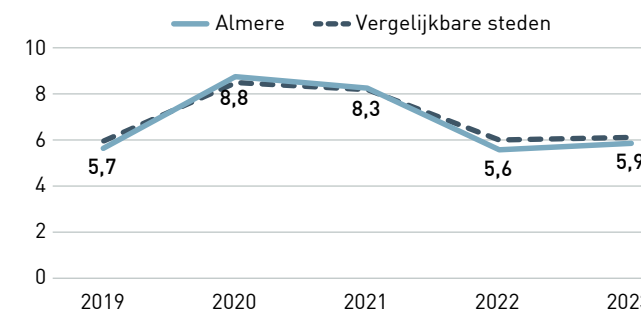
Digitale criminaliteit is een breed begrip. Het bestaat uit een brede verzameling aan delicten die met een computer en op internet worden gepleegd. Er zijn grofweg twee categorieën te onderscheiden. Enerzijds is **cybercrime** een vorm van criminaliteit met en gericht op een ICT-middel. Voorbeelden hiervan zijn hacken, DDos-aanvallen en ransomware. Anderzijds is **gedigitaliseerde criminaliteit (ook wel horizontale fraude)** een vorm van criminaliteit met, maar niet gericht op een ICT-middel. Onze inwoners en ondernemers zijn hiervan als persoon het slachtoffer. Voorbeelden zijn phishing, fraude in digitale handel en helpdeskfraude. Dit valt in de politiecijfers veelal onder horizontale fraude: fraude tussen burgers en/of bedrijven onderling die vrijwel altijd plaatsvindt met ICT-middelen.

Beeld & ontwikkeling

Uit een nadere analyse in 2023 op de gegevens uit de Veiligheidsmonitor,⁹ blijkt dat er in Almere meer slachtoffers waren van digitale criminaliteit dan van traditionele criminaliteit. In totaal rapporteerde 20% van de respondenten uit Almere slachtoffer te zijn geweest van een vorm van digitale criminaliteit, ten opzichte van 19% van een vorm van traditionele criminaliteit.

Uit de politiecijfers blijkt dat digitale criminaliteit in 2023 minder voorkwam per 1.000 inwoners dan gemiddeld in de voorgaande vier jaar. Gedigitaliseerde criminaliteit (horizontale fraude) komt in alle jaren meer voor dan cybercrime. Daarnaast blijkt uit de politiecijfers dat Almere weinig afwijkt van vergelijkbare steden.

Figuur 6. Aantal misdrijven digitale criminaliteit (cybercrime & horizontale fraude) per 1.000 inwoners (Bron: Nationale politie)

1.303
Misdrijven digitale criminaliteit in 2023

Onze aanpak

Het voorkomen – en daarmee laten dalen – van digitale criminaliteit vraagt in toenemende mate om structurele inzet voor het vergroten van de bewustwording onder inwoners en ondernemers. De grootste focus lag in 2023 op het aanbieden van maatwerk voor de diverse doelgroepen door specifieke communicatiecampagnes en voorlichtingsprogramma's aan te bieden of uit te laten voeren. Ook is er voorgaand jaar gestart met een proef met vrijwillige digitale buurtambassadeurs.

Voor **jongeren** hebben we Cyber24 verder uitgerold binnen de voorlichtingsprogramma's in het onderwijs (via Vitree) en het jongerenwerk (via De Schoor).

Verder zijn voorgaand jaar twee communicatiecampagnes uitgevoerd voor jongeren. Allereerst is er in de campagne 'Word geen geldezels' gewezen op de gevaren van snel geld verdienen door je pinpas uit te lenen aan anderen. Ten tweede is er met de campagne 'Laat je niet interneppen' aandacht gespendeerd om online misleiding eerder te herkennen en daarmee te voorkomen. Daarnaast vond in 2023 de eerste Flevolandse editie plaats van het programma 're_B00TCMP'. Doel hiervan was om jongeren met IT-vaardigheden te laten zien hoe zij hun digitale vaardigheden op een positieve manier kunnen inzetten.

Senioren zijn een kwetsbare doelgroep. Voorgaand jaar is er ingezet om hen weerbaar te maken tegen beïnvloedings-technieken die door cybercriminelen veelvuldig worden gebruikt (social engineering). We hebben in 2023 in totaal drie trainingen georganiseerd voor deze doelgroep. De training 'laat je geen hack zetten' is specifiek gericht op het voorkomen van slachtofferschap door digitale oplichting.

Voor **ondernemers** is een bijeenkomst georganiseerd om draagvlak te creëren voor het organiseren van cyberevents, dit met het doel om ondernemers digitaal

Een voorbeeld van de inzet rondom digitale veiligheid onder jongeren die op scholen plaatsvindt, is 'Cyber24'. Een trainer bij Triade Vitree en vertelt:

"Cyber24 is geen standaard voorlichtingsles; het is een serious game die jongeren tussen de 12 en 21 jaar bewust maakt van hun gedrag online en de consequenties daarvan. Bij de les gebruiken we escapekoffers met onderwerpen zoals ID-fraude, geldezels, sociale media en hacken.

We beginnen de les met een presentatie over online gedrag, gevolgd door de 20 minuten durende game die op tablets wordt gespeeld in kleine groepjes. De leerlingen moeten voorkomen dat de karakters uit de verhaallijn slachtoffer of dader worden van één van de online misdrijven door opdrachten uit te voeren. Daarna is er een quiz of nabespreking van vijftien minuten, waarbij we bespreken wat er in de game is gebeurd en hoe leerlingen kunnen voorkomen dat ze slachtoffer of (onbewust) dader worden van online criminaliteit. Bovendien zien we tijdens de lessen soms ongewenst

digitaal gedrag van leerlingen, waarover we meteen het gesprek met de jongeren kunnen aangaan.

Zowel leerlingen als docenten zijn enthousiast over de les. Zo willen leerlingen graag meerdere games spelen. Door de interactieve en competitieve elementen van het spel zijn leerlingen erg betrokken. Deze vorm sluit goed aan bij hun belevingswereld. Samen met de voor- en nabespreking zorgt dit ervoor dat de stof goed beklijft en dat de leerlingen weerbaarder worden voor digitale criminaliteit. Wij merken dat de aandacht veel beter wordt vastgehouden dan bij een eenzijdige uitleg.

Ondanks de positieve ervaringen met de game ervaren we ook uitdagingen, zoals het transport van zes zware grote koffers. Het voorbereiden vergt veel tijd en is voor middelbare scholen soms een uitdaging om in te roosteren, waardoor we de les niet zo vaak kunnen geven als gewenst. Daarnaast zijn de games niet aangepast aan verschillende school- en taalniveaus." We hopen dat in de toekomst te kunnen verbeteren."

weerbaar te maken. Daarnaast is in die bijeenkomst behoeften van ondernemers geïnventariseerd op het gebied van digitale weerbaarheid.

Vooruitblik

Wij zetten in op een structurele uitbreiding van onze aanpak. Om dit te realiseren hebben online interventies een plek gekregen in het uitvoeringsplan Preventie met Gezag. Wij geven hieraan in de komende jaren volop uitvoering. Daarnaast zijn er extra financiële middelen aangevraagd bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor de training 'Laat je geen hack zetten', het bekostigen

van de digitale buurtambassadeurs, het weerbaarheidsprogramma 'Hackshield' voor jongeren tussen de 8 en 12 jaar, het voortzetten en uitbreiden van de game 'Cyber 24', waarbij een nieuwe module wordt ontwikkeld gericht op cyberpesten én het digitaal weerbaar maken van Almeerders met een licht verstandelijke beperking.

ONLINE AANGEJAAGDE ORDEVERSTORINGEN

DOEL: Online aangejaagde ordeverstoringen worden voorkomen en aangepakt.

Beeld & Ontwikkeling

Op landelijk niveau is het beeld ontstaan dat verstoringen van de openbare orde in de openbare ruimte veelal ook wisselwerking hebben met de digitale leefwereld van onze inwoners.¹⁰ Het is onze ambitie te onderzoeken op welke wijze openbare ordeverstoringen die online beginnen of

daar versterkt worden, beter en eerder herkend kunnen worden. Het ontbreekt ons aan inzichten over de mate waarin de eerder plaatsgevonden ordeverstoringen een onlinecomponent hadden. De recente ontwikkelingen doen vermoeden dat de verwevenheid tussen de ordeverstoringen in de openbare wereld én de digitale leefomgeving groot zijn.

Onze aanpak

Om handvatten te krijgen voor het ontwikkelen van een aanpak voor online aangejaagde ordeverstoringen (hierna: OAOV), participeert de gemeente Almere in de

begeleidingscommissie van het onderzoek 'Fenomeenkaart OAOV'. Dit wordt uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Binnen dit onderzoek dragen we bij aan het ontwikkelen van een gemeenschappelijk referentiekader om dergelijke ordeverstoringen beter en zo mogelijk eerder te voorzien, te voorkomen en te beheersen. Daarbij wordt uiteraard rekening gehouden met de geldende wet- en regelgeving op dit gebied.

Vooruitblik

Wij starten in 2024 met het in kaart brengen van onze online informatiepositie, dit met het doel om online aangejaagde ordeverstoringen in de toekomst beter en eerder te kunnen voorzien. Dit moet ons in staat stellen daar weloverwogen op te reageren, de balans op te maken en inzicht te krijgen in welke informatie nog ontbreekt.

Dit betekent dat in 2024 gewerkt wordt aan de beleidsmatige uitwerking van de 'Handreiking voor gemeenten voor online onderzoek bij het handhaven van de openbare orde'. Dit gaat een concreet stappenplan opleveren om te beoordelen of het nodig is online onderzoek te doen om bepaalde openbare orde bevoegdheden in te kunnen zetten, of indien daarover nog geen duidelijkheid bestaat, om een algemeen beeld te kunnen vormen van een (dreigende) verstoring van de openbare orde. Zodra onze online informatiepositie op orde is, starten wij in gezamenlijkheid met onze partners met het ontwikkelen van een gemeentelijk protocol. Hierin leggen wij vast op welke wijze wij reageren bij de signalen van een mogelijke online aangejaagde ordeverstoring.

Thema 3

Veilige wijken

Onderwerpen

- Veiligheidsbeleving
- Burgerparticipatie
- High impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit
- Overlast op straat
- Woonoverlast
- Veilig ondernemen
- Straatintimidatie
- Schoolveiligheid
- Huiselijk geweld

Als dicht bij huis of zelfs binnenshuis criminaliteit of overlast plaatsvindt, raakt dat mensen direct. De impact is groot en het kan leiden tot een gevoel van onveiligheid. Een overheid die deze criminaliteit en overlast tegengaat, wekt vertrouwen en levert een bijdrage aan het vergroten van het veiligheidsgevoel. De Almeerse wijken, straten en huizen moeten zowel veilig voelen als veilig zijn.

VEILIGHEIDSBELEVING

DOEL: De veiligheidsbeleving is beter dan in de voorgaande periode.

Beeld & ontwikkeling

De fysieke kwaliteit van de omgeving draagt bij aan het veiligheidsgevoel. In een wijk die 'schoon, heel en veilig' is, voelen bewoners zich veiliger. Het is complex om een betrouwbaar beeld te creëren over de veiligheidsbeleving van onze inwoners. Uit de Veiligheidsmonitor 2021, hetgeen een nulmeting vormde voor de Veiligheidsagenda, bleek dat één op de vijf inwoners zich weleens onveilig voelt in de eigen woonomgeving. Dit is mede de basis geweest voor de inhoud van onze Veiligheidsagenda 2023 – 2026. De resultaten van de Veiligheidsmonitor 2023 over onder andere de veiligheidsbeleving worden in het tweede kwartaal van 2024 gedeeld.

Onze aanpak

Onze inzet is erop gericht om de feitelijke veiligheid, maar des te meer de beleving daarvan op positieve wijze te beïnvloeden. Beleving van veiligheid is geen eenduidig onderwerp met een pasklare aanpak. Onze inzet was daarom zeer divers in 2023.

Zo is er in het afgelopen jaar meermalen proactief geadviseerd over het effect op het veiligheidsgevoel bij het ontwerp van nieuwe gebieden en inbreidingsprojecten. Ook werd geadviseerd over het onderhoud of aanpassingen aan

de openbare ruimte. Specifiek aandachtspunt in 2023 was een veiligere omgeving op en rondom de treinstations in Almere. Resultaat was dat op en rondom alle NS-stations meer verlichting is gerealiseerd, beter overzicht is gecreëerd en dat de ruimte schoon wordt gehouden. Ook is in diverse wijken geadviseerd over de veiligheid rondom achterpaden, bijvoorbeeld door beter en meer te snoeien, verlichting aan te brengen of deze voor buitenstaanders ontoegankelijk te maken.

Onze aanpak is ook gericht op het vergroten van het vertrouwen van onze inwoners in de gemeente en de politie. Wij hebben veelvuldig diverse communicatiekanalen, zoals het huis-aan-huisblad "Almere Deze Week" en sociale media ingezet om onze inwoners te informeren over onze activiteiten en aanpak. Daarnaast willen we de veiligheidsbeleving van inwoners verbeteren met het verbindingsoffensief (zie kader op de volgende pagina).

Vooruitblik

De resultaten van de meest recente Veiligheidsmonitor worden in het tweede kwartaal van 2024 gepubliceerd en door ons breed gedeeld. Dit geeft ons een onderbouwd en representatief inzicht in vele veiligheidsaspecten, waaronder de mate van het veiligheidsgevoel in de verschillende delen van Almere. De uitkomsten zijn, naast onze reguliere werkzaamheden, medebepalend voor onze concrete inzet in 2024 en de jaren daaropvolgend.

VERBINDINGSOFFENSIEF

Wegens verschillende signalen over veiligheid in Almere Haven is een verbindingsoffensief opgericht. Binnen dit verbindingsoffensief hebben wij ons gericht op het verbeteren van het veiligheidsgevoel onder de inwoners en de verbinding met inwoners versterken. Hiervoor is vanaf 30 maart t/m 26 oktober elke zes weken een wagen neergezet in Centrum Almere Haven om in gesprek te gaan met zowel inwoners als ondernemers over veiligheid gerelateerde onderwerpen, zoals cameratoezicht, leefbaarheid, overlast en criminaliteit. Uit de gesprekken is bijvoorbeeld gebleken dat jongeren zich niet meer veilig voelden in bepaalde delen van het centrum.

In samenwerking met lokale partijen hebben we een preventief evenement georganiseerd voor jongeren van 12 tot 14 jaar met als thema 'jongeren en veiligheid'. Dit omvatte activiteiten zoals een escaperoom om hen bewust te maken van de gevaren van criminaliteit en hoe deze te herkennen. Hiermee werd beoogd een positieve relatie tussen de politie, gemeente en jongeren in het centrum te bevorderen, en daarnaast jongeren te informeren over criminaliteit en verleidingen. Tijdens het evenement werd aan jongeren gevraagd wat het grootste veiligheidsprobleem is dat zij zien in Haven. Het grootste aandeel (27%) gaf aan dat de grootste problematiek overlast op straat is, gevolgd door 23% van de respondenten die aangeven dat diefstallen het grootste probleem zijn. Echter, 22% van de jongeren geeft aan dat ze geen veiligheidsproblemen zien in Almere.

BURGERPARTICIPATIE

DOEL: Burgerparticipatie bij de veiligheid en leefbaarheid in de wijk is groter dan in de voorgaande periode.

Beeld & ontwikkeling

Bewoners zijn een belangrijke partner van de gemeente en haar veiligheidspartners in het tegengaan van overlast en criminaliteit. Om te waarborgen dat beleid beter aansluit bij de behoefte en wensen van de bewoners van Almere en de relatie tussen de overheid en hen te versterken, is burgerparticipatie van groot belang.

Onze aanpak

Wij zetten in op een belangrijke rol voor onze inwoners: meedenken, meebeslissen en mee-uitvoeren. Niet alleen, maar samen met gemeente en politie. We betrekken of faciliteren onze inwoners op meerdere manieren. Het Waaks-project is een samenwerkingsverband tussen gemeente, politie en hondenbezitters. Hen wordt gevraagd om tijdens het uitlaten van de hond extra waaks te zijn op verdachte situaties en deze te melden bij de politie. Circa 1.150 inwoners nemen deel aan het Waaks-project.

Daarnaast zijn er circa 125 buurtapp-groepen waarin ongeveer 10.000 betrokken inwoners deelnemen. Het gaat hier om een initiatief vóór en dóór inwoners waarin zij onderling elkaar wijzen op verdachte situaties. Wij faciliteren buurtapp-groepen door het vergroten van de bekendheid en het beschikbaar stellen van middelen, zoals stickers en het plaatsen van borden.

Binnen de gemeente Almere waren er in 2023 in totaal 19 buurtpreventieteams actief. Dit betreft een groep vrijwilligers die samen met de politie en de gemeente ervoor zorgt dat bepaalde vormen van criminaliteit, zoals

vandalisme en verstoringen van de openbare orde, aangepakt worden. Zij zijn alert op ongewone activiteiten. Een groep inwoners kan met steun en begeleiding van een opbouwwerker een eigen buurtpreventieteam opstarten. Daarnaast zijn er circa 20.000 extra paar 'ogen en oren' aangesloten bij Burgernet om uit te kijken naar vermiste of verdachte personen.

Vooruitblik

We hebben in 2023 een nieuwe training ontwikkeld voor inwoners die actief willen bijdragen aan een veilige woon- en leefomgeving. Deze trainingen worden vanaf 2024 toegepast bij nieuwe en bestaande initiatieven. Daarnaast blijven wij nieuwe burgerinitiatieven faciliteren.

Bewoners zijn een belangrijke partner van de gemeente en haar veiligheidspartners

HIGH IMPACT CRIMES EN VEELVOORKOMENDE CRIMINALITEIT

DOEL: High Impact Crimes en veelvoorkomende criminaliteit dalen ten opzichte van voorgaande periode.

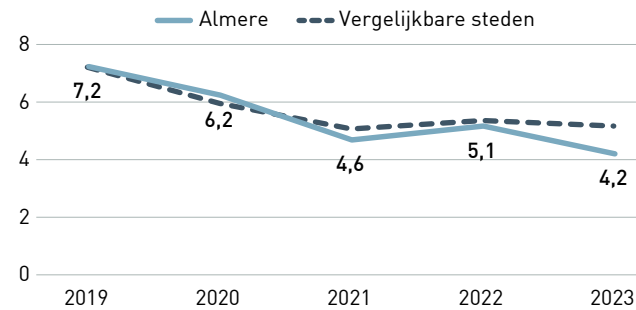
Beeld & ontwikkeling

High Impact Crimes zijn ernstige delicten die een grote inbreuk maken op de persoonlijke levenssfeer en tegelijkertijd een aanzienlijke maatschappelijke impact hebben. Het gaat hierbij om zijn woninginbraken, straatroven, overvallen en geweld tegen personen.

De recente ontwikkeling laat een positief beeld zien door een daling van het aantal High Impact Crimes (hierna: HIC) per 1.000 inwoners in Almere. Deze ontwikkeling komt overeen met een landelijke trend, waarbij opvalt dat het aantal woninginbraken in Almere sterker daalt dan het gemiddelde landelijk niveau (41% in Almere versus 7% in Nederland). We besteden in Almere bewust veel aandacht aan het voorkomen van woninginbraken omdat daar, in vergelijking met de overige HIC-delicten, sterk preventief op ingezet kan worden. Deze aanpak heeft een positief effect gehad. Wel valt het op dat het aantal (pogingen tot) openlijke geweldpleging is toegenomen met 16% en (poging tot) moord met 4%. Op deze twee HIC-categorieën na kennen de High Impact Crimes een gemiddelde daling ten opzichte van de voorgaande periode (2019-2022).

Hoewel veelvoorkomende criminaliteit (winkeldiefstal, fietsendiefstal, auto-inbraak en vernielingen) misdaden omvat die over het algemeen minder ernstig van aard zijn dan high impact crimes, kunnen ze wel aanzienlijke maatschappelijke gevolgen hebben, zoals economische schade. We zien dat auto-inbraken zijn gedaald met 23% in vergelijking met de voorgaande periode (2019-2022) en het aantal vernielingen zijn gedaald met 9%.

Figuur 7. Aantal High Impact Crimes per 1.000 inwoners
(Bron: Nationale politie)

930
High impact crimes in 2023

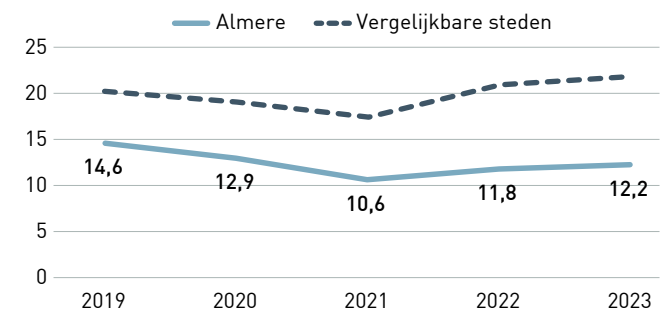
Het aantal winkeldiefstallen is iets lager dan vorig jaar, maar nog steeds vrij hoog als we het vergelijken met de jaren daarvoor. Daarmee ligt het aantal winkeldiefstallen 15% hoger dan het gemiddelde van de voorgaande periode (2019-2022). Ook fietsendiefstallen zijn toegenomen ten opzichte van de voorgaande periode, met 9%.

Onze aanpak

Onze aanpak om (de impact van) HIC te voorkomen en beperken loopt langs drie sporen: preventie, repressie en nazorg. We werken hierin informatiegestuurd. Op basis van een analyse over het type delict, de plaats en tijd, richten wij onze aanpak op die gebieden die op dat moment het meest kwetsbaar zijn. Dit vraagt flexibiliteit om op korte termijn daar maatregelen in te kunnen zetten waar dit het meest noodzakelijk is.

Politie en Stadstoezicht hielden ter **preventie** extra toezicht in kwetsbare gebieden. Daarnaast zijn er in de periode van

Figuur 8. Veelvoorkomende criminaliteit per 1.000 inwoners
(Bron: Nationale politie)

2.721
Veelvoorkomende criminaliteit in 2023

de donkere dagen tot begin maart 2023 en vanaf oktober 2023 gemiddeld 12 extra buurtadviseurs ingezet voor de preventie van woninginbraken. Ook adviseert het gemeentelijk preventieteam bewoners en woningcorporaties, op aanvraag en naar aanleiding van incidenten, over inbraakwerende maatregelen. Het preventieteam van de gemeente gaf 224 adviezen in het kader van inbraakwerende maatregelen voor het project Veilig Wonen. Daarnaast verstuurde het preventieteam ruim 3600 waarschuwingsbrieven om bewoners erop te wijzen dat het hang- en sluitwerk van hun woning verbetering nodig heeft. Afgelopen jaar kregen 44 woningen een Politiekeurmerk Veilig Wonen (PKVW), 16 minder dan in 2022. Deze woningen voldoen aan een hoge standaard van beveiligingsmaatregelen en hebben tot 90% minder kans op een geslaagde inbraak. Tot slot werden de inwoners van Almere bezocht voor adviezen tijdens 25 bijeenkomsten.

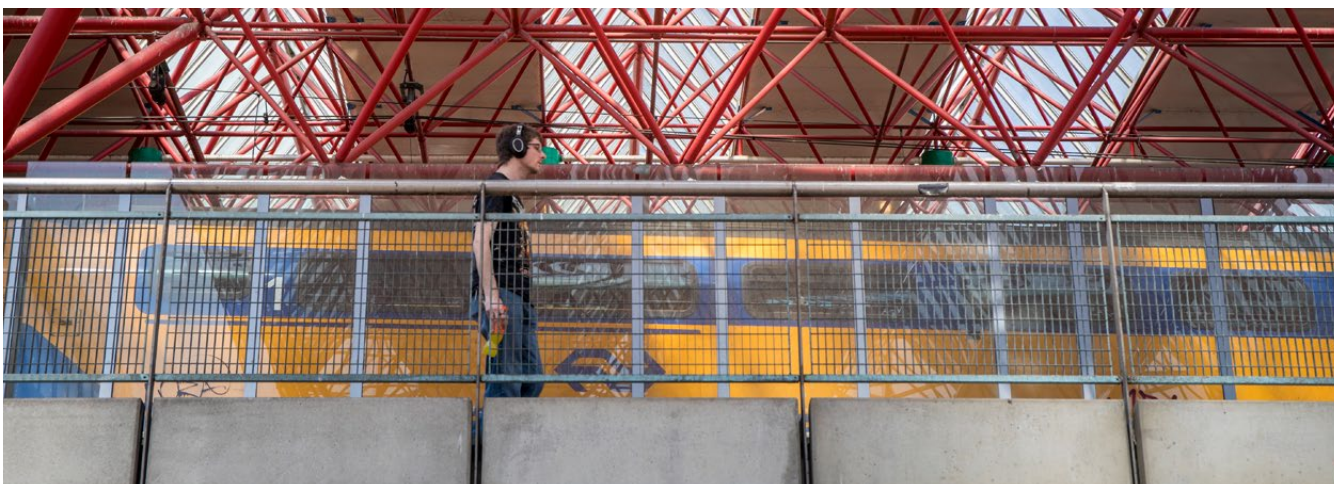
Wat betreft **repressie** geeft de politie prioriteit aan de opsporing van daders van HIC-delicten. Vanuit het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland (ZVHF) krijgen plegers van HIC in de Top-X aanpak een op maat gemaakt persoons- en systeemgericht plan van aanpak. Voor personen die volgens de instroomcriteria (nog) niet in aanmerking komen voor de Top-X aanpak, wordt de lokale PGA ingezet.

Gezien de maatschappelijke impact van HIC, is **nazorg** van groot belang en vereist prioriteit en inspanning van zowel politie als gemeente. De politie biedt alle slachtoffers van HIC-delicten slachtofferhulp aan. Gemeente, slachtofferhulp en politie coördineren gezamenlijk de inzet om effectieve nazorg voor onze inwoners en ondernemers te waarborgen.

De aanpak van VVC wordt besproken en afgestemd in de operationele overleggen met de veiligheidsmanager, politie en stadstoezicht. Een goed voorbeeld in de VVC-aanpak is de samenwerking tussen gemeente (waaronder stadstoezicht), beveiligingsdiensten, de politie en de OVSA (Ondernemersvereniging Stadscentrum Almere) om winkeldiefstallen tegen te gaan. Door een nieuwe methode

die eind 2022 geïntroduceerd werd en in 2023 extra onder de aandacht werd gebracht, kunnen winkeliers eenvoudig online aangifte doen als in de winkel een winkeldief is betrapt. Het proces is gebruikersvriendelijker gemaakt voor zowel ondernemer als politie en zorgt voor een efficiëntere afhandeling. De geïntensiverde samenwerking en efficiëntere afhandeling kunnen ervoor zorgen dat de meldingsbereidheid toeneemt en daarmee ook de cijfers zuiverder worden.

Bovendien controleert Stadstoezicht op reguliere basis het Digitaal Opkopersregister (DOR). Op het moment dat er een overtreding uit het DOR blijkt dan kan er strafrechtelijk worden opgetreden in de vorm van een boete. Volgens de wet zijn opkopers van tweedehands goederen verplicht hun ingekochte goederen te registreren. Het DOR is ontwikkeld om dit proces gemakkelijker te maken voor opkopers. Hierdoor wordt het voor dieven bemoeilijkt om gestolen goederen door te verkopen, waardoor we de criminaliteit terugdringen. Deze aanpak blijkt met name doeltreffend op de afzetmarkt van gestolen goederen uit woninginbraken.

OVERLAST OP STRAAT

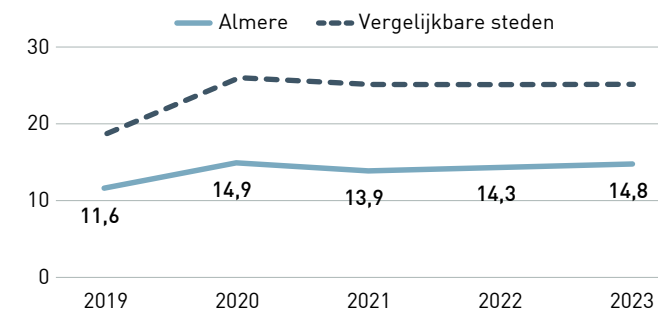
DOEL: Overlast op straat daalt ten opzichte van de voorgaande periode.

Beeld & ontwikkeling

Overlast in de openbare ruimte kan de veiligheid, leefbaarheid en de beleving daarvan sterk beïnvloeden. De overlast op straat was in 2023 8% hoger dan gemiddeld in de jaren 2019-2022. Desondanks blijft deze in Almere relatief laag ten opzichte van de vergelijkbare steden. We zien vooral een afname van overlast door jeugd, daarvan nam het aantal meldingen in 2023 met 25% af in vergelijking met de voorgaande periode (2019-2022). Ook zien we in 2023 een afname van openbaar dronkenschap. Daarentegen zien we het aantal meldingen van overlast wegens onbegrepen gedrag, overlast in verband met alcohol en drugs én overlast door dak- en thuislozen toenemen ten opzichte van voorgaande periode (2019-2022).

Figuur 9. Incidenten overlast op straat per 1.000 inwoners

(Bron: Nationale politie)

3.299

Meldingen overlast op straat in 2023

Onze aanpak

Jeugdagenten, jeugdboa's en jongerenwerkers hebben samengewerkt op locaties waar jeugdoverlast is gemeld of is geconstateerd. Wanneer er sprake was van meer structurele overlast door een specifieke groep hebben we een gecoördineerde aanpak in gang gezet. Op hotspots van overlast vanwege onbegrepen gedrag, dak- en thuislozen en drugs- en drankoverlast wordt integraal ingezet door gemeente, politie en hulpverlening. Op basis van cijfers bekijken we waar de overlast op dat moment toeneemt, en daar zetten we extra in met toezicht, outreach en maatregelen in de openbare ruimte. Het voornaamste voorbeeld hiervan is de integrale aanpak in Centrum Stad.

Vooruitblik

Om een goed contact te houden met jongeren op straat is het van belang dat professionals aan kunnen sluiten bij de belevingswereld. Om die reden worden in 2024 professionals getraind in het gezamenlijk gedragen gevoel onder groepen jongeren die elkaar op straat ontmoeten. Hiernaast is er extra aandacht voor het toepassen van het herijkte 7-stappenmodel; een integrale en gecoördineerde aanpak om problematisch gedrag van jeugdgroepen tegen te gaan.

Goed contact te houden met jongeren op straat en in de onlinewereld

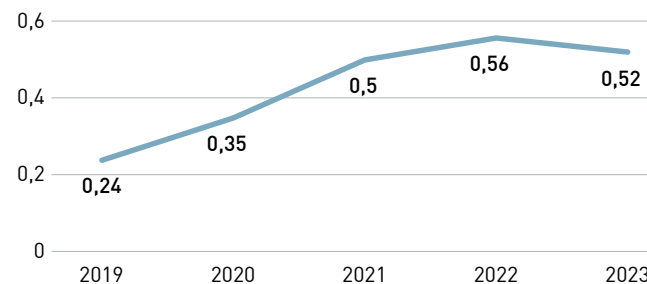
WOONOVERLAST

DOEL: Woonoverlast daalt ten opzichte van voorgaande periode.

Beeld & ontwikkeling

Woonoverlast kan een aanzienlijke invloed uitoefenen op de kwaliteit van de leefomgeving. Of het nu geluidsoverlast, vervuilde tuinen en woningen of andere vormen van woonoverlast betreft, dergelijke problemen kunnen het woongenot en het veiligheidsgevoel verminderen en in geval van aanhoudende overlast zelfs ernstig bedreigen. Het aantal ernstige casussen woonoverlast per 1.000 inwoners is in 2023 26% hoger dan gemiddeld in de voorgaande periode (2019-2022), maar nam wel licht af ten opzichte van 2022.

Figuur 10. Aantal ernstige en complexe casussen woonoverlast Almere, per 1.000 inwoners (Bron: Gemeente Almere)

116
Ernstige en complexe casussen
woonoverlast in 2023

Tweederde van de langlopende casuïstiek betreft zorgproblematiek. Hieronder verstaan we zorgwekkend zorgmijdend gedrag, psychiatrische problematiek en (ernstige) verslavingsproblematiek. Deze casuïstiek vraagt afstemming met veel verschillende partijen, waarbij op het gebied van zorg niet altijd een passende oplossing gevonden kan worden. Dit beeld wordt landelijk herkend.^{11 12} Factoren die hieraan bijdragen zijn de ambulantisering in de zorg, verergering van problematiek tijdens coronatijd, wachtlijsten in de zorg en een tekort aan (passende) woningen en/of woonvoorzieningen.

Onze aanpak

In het kader van de wet aanpak woonoverlast zijn in 2023 één gedragsaanwijzing opgelegd en is één bestuurlijke waarschuwing gegeven. Het is nog te vroeg om het effect hiervan inzichtelijk te maken. Er wordt in de praktijk ook een toename in zogenoemde hygiënische woonproblematiek (vervuilde woningen en verzamelstoornissen) gezien (ook landelijk).

Wij hebben, naast onze reguliere aanpak op persoonsniveau, ingezet op extra deskundigheidsbevordering bij medewerkers van gemeente, woningcorporaties en zorgorganisaties over hygiënische woonproblematiek. Dit is gedaan door het organiseren van een informatiebijeenkomst in samenwerking met de GGD.

Vooruitblik

We zien dat casussen vaak pas worden aangemeld bij de gemeente op het moment dat de situatie al behoorlijk is verslechterd en omwonenden erg onder druk staan. Het komende jaar gaan we inzetten op het eerder aanmelden van overlast (uiteraard binnen de kaders van privacy-wetgeving) zodat we ook eerder een gezamenlijk plan van aanpak kunnen maken. Hiervoor zal de capaciteit van de regisseurs woonoverlast worden uitgebreid.

STRAATINTIMIDATIE

DOEL: Straatintimidatie wordt voorkomen en bestreden.

Beeld & ontwikkeling

Iedereen moet veilig en ongehinderd over straat kunnen gaan. We zien dat in vergelijking met 2022 het aantal meldingen van straatintimidatie met 90% is afgenomen naar 6 meldingen in 2023. We veronderstellen dat deze aanzienlijke afname niet te wijten is aan een werkelijke

afname van de problematiek maar aan een wijziging van de website. We onderzoeken de exacte oorzaak.

Onze aanpak

We blijven ons inspannen om slachtoffers van straatintimidatie de mogelijkheid te bieden om meldingen te maken via www.ssstop.nl. Onlangs hebben we de website overgezet naar de gemeentelijke website (www.almere.nl/ssstop) en in lijn gebracht met onze huisstijl. In samenwerking met de redactie wordt gezocht naar mogelijkheden om de website toegankelijk te houden

en het indienen van meldingen eenvoudiger te maken. We hebben in 2023 twee nieuwe campagnes 'Ik ben je sweetie niet' en 'Waarom zeiken over straatintimidatie nog steeds nodig is' gelanceerd met als doel om bewustzijn te creëren over straatintimidatie. Op scholen, horeca-gelegenheden en op het station zijn de campagnes verspreid.

We hebben in 2023 twee nieuwe campagnes 'Ik ben je sweetie niet' en 'Waarom zeiken over straatintimidatie nog steeds nodig is' gelanceerd met als doel om bewustzijn te creëren over straatintimidatie. Op scholen, horecagelegenheden en op het station zijn de campagnes verspreid. Bovendien hebben we contact gezocht met studentenverenigingen in Almere om het gesprek te starten over intimidatie en mee te doen met de fysieke campagne van 'ik ben je sweetie niet'. Daarnaast hebben we onze voorlichtingslessen in het voortgezet onderwijs herzien, waarbij we ons vooral hebben gefocust op het bevorderen van positieve gedragsnormen.

Vooruitblik

Om onze aanpak voort te zetten en uit te breiden, hebben wij een aanvraag ingediend om ook voor de periode 2023 – 2026 deel te nemen aan het programma Veilige Steden van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Dit programma ondersteunt gemeenten in het veiliger maken van de openbare ruimte voor vrouwen en meisjes. De raad is hierover op 9 mei 2023 geïnformeerd middels een raadsbrief. Indien deze aanvraag wordt toegekend, zetten wij onze bestaande communicatiecampagnes en voorlichtingslessen op scholen voort. Bovendien starten wij met een onderzoek naar de aard en omvang van straatintimidatie, passen wij zo nodig de openbare ruimte aan indien meldingen daartoe aanleiding geven en organiseren wij trainingen voor horecapersoneel.

VEILIG ONDERNEMEN

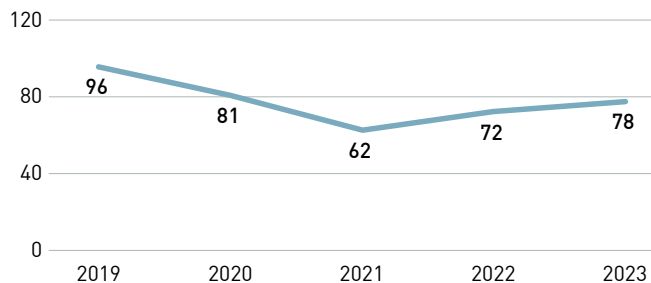
DOEL: Bedrijventerreinen en winkelcentra zijn veiliger dan in de voorgaande periode.

Beeld & ontwikkeling

Het streven naar een veilige ondernemingscultuur is essentieel voor zowel de bescherming van bedrijfsmiddelen als het waarborgen van het welzijn van werknemers en klanten.

Er is sprake van een toename van het aantal misdrijven op bedrijventerreinen en in de drie centrumgebieden in vergelijking met de voorgaande periode (2019-2022). We zien in de misdrijven op bedrijventerreinen vooral een toename in vermogensdelicten. Daarnaast zijn overlast-

Figuur 11. Misdrijven en overlast op bedrijventerreinen en in de drie Almeerse centrumgebieden per 100 bedrijfsvestigingen (Bron: Nationale Politie) NB. Cijfers 2023 betreffen voorlopige cijfers.

3.822

Misdrijven en overlastincidenten op bedrijventerreinen en in winkelcentra

meldingen toegenomen op zowel bedrijventerreinen als in de drie centrumgebieden in vergelijking met de voorgaande periode.

Qua overlast op bedrijventerreinen komt overlast vanwege personen met onbegrepen gedrag het meest voor, deze is sterk toegenomen in vergelijking met 2022, terwijl geluidshinder een sterke afname kent. Ook in de winkelcentra neemt met name de overlast vanwege personen met onbegrepen gedrag toe. De toename zien we in de hele stad en is in de paragraaf over overlast op straat aan de orde gekomen.

Onze aanpak

In 2023 begeleidden wij samen met Platform Veilig Ondernemen Midden-Nederland elf werkgroepen Veilig Ondernemen. Er zijn acht werkgroepen actief op bedrijventerreinen, twee werkgroepen in winkelgebieden en één werkgroep in het buitengebied. We blijven werken aan een gezamenlijke en meer gestructureerde aanpak van problematiek, aan het laten aansluiten van meer ondernemers in de werkgroepen en aan het aansluiten bij de aanpak van ondermijning.

STICHTSEKANT

In de zomer 2022 werd veel overlast ervaren van zogenaamde 'straatrace- en motorcross-bijeenkomsten' op bedrijventerrein Stichtsekant. De 'mooi weer'-periode in 2023 verliep aanmerkelijk rustiger door een intensieve aanpak van politie Almere en gemeente Almere. In de motorcross- en racewereld leefde het idee dat men in Almere welk an crossen en racen. Door een gerichte aanpak op vroegtijdig signaleren en wegsturen, met verkeersregelaars, handhavers en politiemensen, is er een succesvolle gedragsverandering ingezet.

SCHOOLVEILIGHEID

DOEL: Jongeren volgen onderwijs in een veilige omgeving.

Beeld & ontwikkeling

Wij vinden het belangrijk dat kinderen en jongeren naar school gaan in een veilige omgeving. School is echter geen losstaande leefomgeving voor jongeren. Samen met onze partners in het onderwijs, zien we dat de leefwereld op straat, digitaal en op school in elkaar overloopt. In netwerkoeverleggen met leerplicht, toezicht, veiligheidsmanagers, scholen, politie en Vitree geven scholen aan dat de wapenproblematiek en de handel van snus en vapes binnen de scholen lijkt te zijn verminderd. Daarentegen ervaren de scholen steeds meer problemen van social mediagebruik, waaronder sexting. Daarnaast merken de scholen op dat de agressie en explosiviteit van ouders lijken te zijn toegenomen. Scholen geven aan behoefte te hebben aan richtlijnen over hoe ze om moeten gaan met bepaald gedrag van ouders. De aard van de ervaren problematiek verschilt echter per school, afhankelijk van factoren zoals de grootte van de school, het type school en het profiel van ouders van de leerlingen.

Onze aanpak

Om ervoor te zorgen dat het onderwijs een veilige omgeving is en blijft voor kinderen en jongeren is de samenwerking met politie, directies van alle scholen en gemeente versterkt en zijn de werkafspraken aangescherpt. Hiervoor is het convenant 'Veiligheid op scholen' geactualiseerd en in november 2023 opnieuw bekrachtigd door de schoolbesturen, de politie en de gemeente Almere. In dezelfde maand is het stedelijke congres over veiligheidsproblematiek georganiseerd samen met onderwijs, politie, jongerenwerk en hulpverlening. Het doel hiervan was om inspiratie te

bieden, netwerken te versterken en deskundigheid te bevorderen.

Er is structureel overleg tussen alle partners in de gebieden op operationeel, tactisch en strategisch niveau. Het netwerk rond schoolveiligheid weet elkaar goed te vinden en wordt ook ingezet voor het delen van nuttige informatie en handelingsperspectief. Op dit moment richt de aandacht zich o.a. op omgaan met actualiteiten die kunnen leiden tot polarisatie of bedreiging van het veilige klimaat op scholen. Verschillende opvattingen hierover leiden in sommige gevallen tot spanning tussen leerlingen onderling.

Vanuit de gemeente zijn handvatten (trainingen, lespakketten, gesprekken) aangereikt hoe scholen dit bespreekbaar kunnen maken in het onderwijs. Naast de eerdergenoemde pilot Kapot Sterk zijn in het kader van het voorlichtingsprogramma 'Oké op School' 414 voorlichtingslessen verzorgd door Triade Vitree. Deze lessen over onderwerpen als groepsdruk, zelfvertrouwen, intimiderend gedrag en online weerbaarheid werden zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs gegeven. Met een gemiddelde van 30 leerlingen per klas zijn er in totaal ongeveer 12.000 leerlingen bereikt met deze voorlichtingslessen.

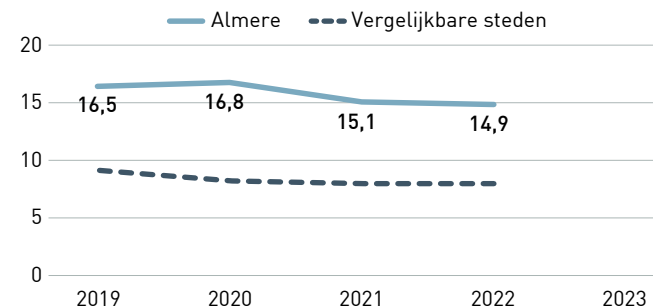
HUISELIJK GEWELD

DOEL: Huiselijk geweld en kindermishandeling dalen ten opzichte van de voorgaande periode.

Beeld & ontwikkeling

Het aantal meldingen van huiselijk geweld bij Veilig Thuis daalt sinds 2020. Ondanks de daling is het aantal meldingen in onze regio hoger dan elders in Nederland en ligt het aantal meldingen in Almere ook een stuk hoger dan in de vergelijkbare steden. Zoals in de Regiovisie "Voor een veilig thuis"¹³ ook benoemd, weten we (nog) niet wat de achterliggende oorzaak hiervoor is. Hier zal regionaal onderzoek naar worden gedaan. Uit eerder onderzoek dat de regio heeft laten uitvoeren, blijkt wel dat eenoudergezinnen, gezinnen met problematische schulden en gezinnen die leven in armoede relatief vaker te maken hebben met huiselijk geweld en kindermishandeling.

Figuur 12. Aantal meldingen ontvangen door Veilig Thuis per 1.000 inwoners (Bron: CBS Statline)

3.250
Meldingen bij Veilig Thuis in 2022

Het aantal meldingen huiselijk geweld in onze regio is hoger dan elders in Nederland

Onze aanpak

In 2023 is verder gewerkt aan de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Flevoland. In het kader van veiligheid is in 2023 een training gegeven aan partners over de inzet van het tijdelijk huisverbod en de rol van de gemeente hierin. Het tijdelijk huisverbod is een bestuurlijk instrument dat kan worden ingezet bij huiselijk geweld-zaken. De burgemeester kan bij (een vermoeden van) ernstig en onmiddellijk gevaar in het gezin een huisverbod opleggen, dat ook een contactverbod omvat. Een tijdelijk huisverbod geldt voor tien dagen en kan worden verlengd tot maximaal 28 dagen. Het doel is om een afkoelperiode te creëren voor het gezin, waarbij de benodigde hulpverlening opgestart kan worden. In 2023 zijn er in totaal 30 tijdelijke huisverboden opgelegd. Dit aantal lag in 2022 ter vergelijking op 35 tijdelijke huisverboden.

Vooruitblik

Wij organiseren in 2024 op verzoek van de gemeenteraad een opgavetafel over het thema huiselijk geweld. Hierbij zijn landelijke experts aanwezig. In 2024 wordt tevens de Regiovisie Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Flevoland geformuleerd. Dit vormt mede de basis voor onze uitvoering in de komende jaren.

Almere City

Voorgaand jaar kende ook zaken die niet in de veiligheidsagenda voorkwamen. Vorig jaar is Almere City gepromoveerd naar de Eredivisie. Dit bracht nieuwe uitdagingen ten aanzien van de openbare orde en veiligheid met zich mee. We hebben een extern bureau opdracht gegeven om hierin te adviseren. Zij hebben een inventarisatie uitgevoerd hoe de overgang van de Keuken Kampioen Divisie naar de Eredivisie ten aanzien van de openbare orde en veiligheid het beste vormgegeven kon worden. Dit heeft geresulteerd in concrete actiepunten en verbetervoorstellen. Zo is er sinds 2023 ambtelijke capaciteit gecreëerd om structureel vorm te geven aan de samenwerking met Almere City FC en de veiligheid rondom wedstrijden te verbeteren.

Alle veiligheidspartners (OM, Politie, Almere City FC en gemeente Almere) hebben zich ingezet voor gastvrije en veilige wedstrijden van Almere City FC. Concreet hebben wij, mede op basis van de externe inventarisatie, de volgende maatregelen genomen:

- Er is een extra route gerealiseerd naar de provinciale weg tussenring om supportersstromen beter uit elkaar te kunnen houden.
- Er is cameratoezicht in de openbare ruimte rondom het Yanmar-stadion om beter te anticiperen op en in te grijpen bij ordeverstoringen
- De hekwerken rondom het stadion zijn gerepareerd en vervangen. Daarnaast zijn er extra hekken geplaatst om, waar nodig, buffers te creëren
- De verlichting in en rondom het stadion is verbeterd.

De wedstrijden voor de zomer (in de Keuken Kampioendivisie) als na de zomer verliepen veilig. Rondom deze 20 wedstrijden was er een rustig

veiligheidsbeeld in de stad, waarbij incidenten niet hebben geleid tot ordeverstoring.

In 2024 gaan we verder met het verbeteren van de veiligheid rondom voetbalwedstrijden, bijvoorbeeld door de invoering van de Persoonsgerichte Aanpak Voetbal (zie www.veiligewedstrijd.nl).

Directeur Algemene Zaken van Almere City blikt terug:

“Namens Almere City FC kunnen wij terugkijken op een prima samenwerking met gemeente Almere en politie Flevoland voor wat betreft de veiligheid bij wedstrijden van Almere City FC. Vooral na de promotie naar de Eredivisie is gebleken wat een goede samenwerking kan opleveren. In een paar maanden tijd hebben we samen de veiligheid in en rondom het Yanmar Stadion naar een hoger niveau gebracht. We hebben:

- Extra cameratoezicht rondom het Yanmar Stadion gerealiseerd;
- Nieuwe hekken geplaatst in vak D, het bezoekersvak en de parkeerplaats bezoekers;
- Nieuwe stewards kunnen Werven. Er zijn ruim 15 nieuwe stewards. Dat is 30% meer dan het seizoen 2023/2023;
- Structureel operationeel overleg met gemeente Almere en politie Flevoland.

In 2024 hoopt Almere City FC met het bouwen van een Romneyloods de supporters beter te ontvangen en ook staat het uitbreiden van het Yanmar Stadion in 3 fases op het programma. Fase 1 hopen we aan de start van het seizoen 2024/2025 gerealiseerd te hebben, een uitbreiding naar ± 7.000 supporters.”

Thema 4

Maatschappelijke onrust, polarisatie, radicalisering en extremisme

Onderwerpen

- Polariserende en maatschappelijke onrust
- Radicalisering en extremisme

De laatste jaren is landelijk steeds meer aandacht voor polarisatie, maatschappelijk ongenoegen en maatschappelijke onrust. Hoewel dit verschillende termen zijn, verwijzen ze in de kern naar een toenemende afstand tussen (groepen) inwoners en elkaars opvattingen. Ook de toenemende afstand tussen inwoners en de overheid is hier een aspect van. Verharding en verdieping van polarisatie en maatschappelijk ongenoegen kunnen leiden tot radicalisering en extremisme, maar dat hoeft niet.

MAATSCHAPPELIJKE ONRUST EN POLARISATIE

DOEL: Polariserende en maatschappelijke onrust in Almere wordt herkend en aangepakt

Polarisatie is een groeiend wij-zij denken. Als de afstand tussen personen, groepen of instanties te groot wordt, gaat inlevingsvermogen in de ander verloren en nemen angst en afkeer toe. Deze polarisatie uit zich onder andere in een verharding van het (online) publieke debat. Ook kan het tot uiting komen in demonstraties en in sommige gevallen verstoringen van de openbare orde. Wij spreken dan van maatschappelijke onrust.

Beeld & Ontwikkeling

Polarisatie en maatschappelijke onrust zijn begrippen die moeilijk in getallen zijn weer te geven. Polariserende wordt in Nederland als sterk ervaren. Onderzoek suggereert echter dat polarisaties, in verschillende vormen, in Nederland meevalt.¹⁴ Zowel in vergelijking met het verleden als in vergelijking met andere landen is de polarisatie niet extreem hoog. Desalniettemin kunnen landelijke geopolitieke ontwikkelingen invloed hebben op de Nederlandse en Almeerse samenleving. Zo zien we dat een deel van de Almeerse inwoners grote betrokkenheid voelt bij het conflict in Israël en de Palestijnse gebieden. Boosheid en verontwaardiging worden voornamelijk geuit binnen democratische kaders, onder andere door het organiseren van demonstraties.

Demonstreren is een grondrecht. In sommige gevallen kunnen demonstraties mogelijk effecten hebben voor de openbare orde, de veiligheid of bijdragen aan gevoelens van onveiligheid. Het is aan de organisatoren van een demonstratie om dit in goede banen te leiden. De gemeente en de politie zijn beschikbaar om het recht van demonstratie en manifestatie te faciliteren en de openbare orde te waarborgen. De gemeente kan bij bepaalde demonstraties een veiligheidsadvies vragen bij de politie. Dat gebeurt steeds vaker. In 2023 gebeurde dit 33 keer. Dat is een stijging ten opzichte van 2022 en de jaren ervoor. Het aantal manifestaties of betogingen waarbij om advies werd gevraagd in het kader van de openbare orde en veiligheid steeg van 16 in 2020, naar 27 in 2021, 25 in 2022 en dus 33 keer in 2023.

Onze aanpak

We proberen in contact te staan met de inwoners van onze stad. Veiligheidsmanagers van de gemeente zijn veel in de stad aanwezig en voeren gesprekken met inwoners over de ontwikkelingen en lokale gevoelens van onveiligheid. Waar mogelijk worden scholen, gebedshuizen, maatschappelijke instellingen etc. bezocht om te weten wat er speelt.

Gemeenten, politie en het Openbaar Ministerie werken binnen de Eenheid Midden-Nederland samen aan het ontwikkelen van een handelingskader over hoe om te gaan met maatschappelijke onrust. Het afgelopen jaar is samen met lokale en regionale veiligheidspartners met name ingezet op het ad-hoc herkennen van maatschappelijke onrust en hierop handelen.

Ook intern is er volop aandacht geweest voor het verbeteren van de samenwerking op dit thema. Zo is nauw samen-gewerkt om het signaleren van maatschappelijke onrust te verbeteren. Het geweld in Israël en de omliggende gebieden is de eerste keer geweest dat er vanuit het thema maatschappelijke onrust samen is gewerkt om polarisatie en maatschappelijke onrust in de stad te inventariseren en in te zetten op verbinding en maatschappelijke rust. Dit hebben we gedaan door in contact te treden met vertegenwoordigers van verschillende gemeenschappen in Almere.

Vooruitblik

De gemeente Almere werkt samen met andere gemeenten, politie en Openbaar Ministerie in Midden-Nederland samen om de kennis op dit onderwerp te vergroten en handvatten te ontwikkelen hoe omgegaan kan worden met maatschappelijke onrust. Hierbij is aandacht voor preventie, repressie en nazorg. De te ontwikkelen werkwijzen kunnen helpen om de aanpak van polarisatie en maatschappelijke onrust te verbeteren. Hierbij wordt de ervaring die in 2023 in ad hoc situaties werd opgedaan, meegenomen in de ontwikkeling van werkwijzen.

RADICALISERING EN EXTREMISME

DOEL: Radicalisering en extremisme in Almere worden herkend en aangepakt.

Beeld & ontwikkeling

Op 12 december 2023 heeft de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) een nieuw Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland (DTN)¹⁵ gepubliceerd waarin de trends ten aanzien van extremisme en terrorisme worden geschetst. Met de publicatie is het dreigingsniveau voor een terroristische aanslag verhoogd van 3 (aanzienlijk) naar 4 (substantieel) op een schaal van 5.

Dit heeft verschillende oorzaken. Het conflict in de Palestijnse gebieden speelt een rol omdat sommige Jihadistische predikers hebben opgeroepen tot aanslagen tegen Joodse instellingen. Ook een aantal Koran-verbrandingen, waaronder in Nederland, hebben internationaal de woede gewekt onder moslims. Het aantal Jihadistische aanslagen in de landen om ons heen is de afgelopen tijd toegenomen. De NCTV acht het daarom voorstelbaar dat een Jihadistische aanslag ook in Nederland

kan voorkomen. Maar ook de rechts-extremistische en rechts-terroristische dreiging is in Nederland onverminderd aanwezig, voornamelijk vanuit het Accelerationisme, een nazistische stroming die met geweld een rassenoorlog wil forceren. Daarnaast constateert de NCTV dat ruim 100.000 Nederlanders geloven dat er in Nederland een kwade elite aan de macht is. Ook anti-institutioneel extremisme is daarom voorstelbaar.

Het landelijke dreigingsbeeld komt in grote lijnen overeen met wat we in Almere zien. Personen in Almere die mogelijk radicaliseren kunnen worden opgenomen in de Integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering. De signalen die binnenkomen zijn redelijk in lijn met het DTN. Zo krijgen we de afgelopen maanden bijvoorbeeld meerdere meldingen van rechts-extremistische bekladdingen in de stad. Ook krijgen we signalen dat er inwoners zijn die zich aangetrokken voelen tot de soevereinenbeweging. Soevereine personen vormen niet noodzakelijkerwijs een geweldsdreiging, maar willen zich volledig afkeren van de samenleving en zelfvoorzienend zijn. Het kan in een uiterste geval wel voorkomen dat iemand met het Soevereine gedachtegoed gelooft in strijd te zijn met de overheid. Ook worden er gevallen van mogelijke Jihadistische radicalisering besproken. Niet elk signaal leidt uiteraard tot opname in de persoonsgerichte aanpak. Gemiddeld waren er op een willekeurig moment in 2023 ongeveer vier inwoners opgenomen in de aanpak.

Onze aanpak

Het doel van de Integrale Persoonsgerichte Aanpak Radicalisering is het mitigeren van de dreiging die mogelijk uitgaat van personen in Almere. Met verschillende partners wordt een aanpak geformuleerd die bestaat uit een combinatie van zorg en veiligheidsverhogende maatregelen. Personen die worden opgenomen in de aanpak worden daarvan op de hoogte gesteld. Wanneer de partners gezamenlijk op basis van beschikbare informatie inschatten dat de dreiging vanuit een persoon is afgenomen kan deze 'uitstromen' uit de aanpak. Ook hiervan ontvangt hij of zij bericht. De samenwerking tussen de verschillende partners in het casuïstiekoverleg is dit jaar verbeterd en geborgd door het opstellen van een privacy-protocol. Hierin zijn de rechten en plichten van alle deelnemende partijen, inclusief die van de betrokkene, verduidelijkt.

Met verschillende partners wordt een aanpak geformuleerd die bestaat uit een combinatie van zorg en veiligheidsverhogende maatregelen

Daarnaast zetten we in op het verkrijgen van een goed beeld van radicalisme en extremisme in Almere door het onderkennen van signalen van radicalisering en het doen van een fenomeenonderzoek. Wij hebben in 2023 samen met de gemeenteraad de eerste stappen gezet naar meer begrip over, alsmede inzicht in radicalisering en extremisme in Almere. Allereerst is er in juni 2023 een technische (kennis)sessie georganiseerd voor de gemeenteraad over de aanpak van radicalisering en extremisme. Daaropvolgend is de gemeenteraad geconsulteerd over de vraag op welke wijze een gedegen en breed gedragen onderzoek kan plaatsvinden om inzicht te krijgen in (de vormen van) radicalisme en extremisme in Almere. Dit heeft geresulteerd in duidelijke kaders voor een uit te voeren extern onderzoek naar alle mogelijke aanwezige vormen van radicalisme en extremisme.

Een groot deel van onze aandacht ging in 2023 uit naar bewustwording en het vergroten van kennis en expertise. Zo hebben 129 professionals uit heel Flevoland trainingen gevolgd over het herkennen van de verschillende vormen van radicalisering. Wij hebben deze trainingen in onze rol

als centrumgemeente gefaciliteerd voor alle gemeenten in Flevoland. Daarnaast hebben 20 jongerenwerkers van de Schoor en 50 medewerkers van Stadstoezicht van de gemeente Almere een training voor het herkennen van signalen van radicalisering gekregen. Specifiek met de Schoor zijn afspraken gemaakt over structurele ondersteuning vanuit de Versterkingsgelden voor het op peil houden van het kennisniveau bij jongerenwerkers op het gebied van radicalisering. Ook andere jongerenwerkersorganisaties in Almere zoals Youth for Christ en Youthport kunnen inmiddels deelnemen aan de trainingen over radicalisering.

Verder is ter verbetering van de meld- en signaleringsstructuur de mogelijkheid tot het melden van signalen van radicalisering onder de aandacht gebracht bij diverse partners en organisaties.

Ten slotte hebben een tiental kwetsbare jongeren een intensief trainingstraject gevolgd, die gericht was op het vergroten van de weerbaarheid tegen radicalisering.

Vooruitblik

Wij maken het in 2024 voor professionals en inwoners mogelijk om op laagdrempelige wijze zorgen over mogelijke radicaliserende individuen te melden bij de gemeente. Om een beter beeld te krijgen van de aanwezigheid van radicalisme en extremisme in de stad en regio gaan we in 2024 ook een fenomeenanalyse van radicalisme en extremisme uitzetten. De uitkomsten hiervan moeten een beter beeld geven van de huidige problematiek, zodat we op basis van die informatie gericht beleid kunnen ontwikkelen. De gemeente ziet er daarbij op toe dat de fenomeenanalyse zal worden uitgevoerd binnen de kaders van integriteit, ethische normen en met respect voor de privacy van burgers, zoals die met de gemeenteraad zijn besproken.

Thema 5 Crisisbeheersing

Onderwerpen

- Crisisorganisatie
- Preventie

Crisisbeheersing gaat over het verkleinen van de negatieve gevolgen van een ramp of crisis met als doel zo snel mogelijk terug te keren naar een ‘normale’ beheersbare situatie. De gemeente is tijdens een ramp of crisis een uitvoerende partner, gezamenlijk met de hulpverleningsdiensten en houdt zich in tijden van crisis bezig met crisiscommunicatie, acute bevolkingszorg en herstelzorg. De voorbereiding en ondersteuning van gemeenten bij deze uitvoerende taken is belegd bij Bureau Bevolkingszorg van de Veiligheidsregio Flevoland.

Ontwikkelingen als digitalisering, risico op pandemieën, klimaatverandering en polarisatie met het risico op snellere en heviger maatschappelijke onrust hebben de komende jaren invloed op de voorbereiding en uitvoering van crisisbeheersing. Dit vraagt om flexibiliteit in onze crisisorganisatie. Om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op een ramp, crisis of incident houden wij de processen voor Bevolkingszorg actueel en zorgen we voor een goed opgeleide, getrainde en geoefende piketorganisatie. Sleutelfunctionarissen in de crisisorganisatie zijn via piketdiensten 24 uur per dag beschikbaar.

CRISISORGANISATIE

DOEL: Na een ramp, crisis of groter incident is de situatie zo snel mogelijk beheersbaar en keren wij waar mogelijk terug naar normaal.

Beeld & ontwikkeling

Wij zijn verantwoordelijk voor een gedegen crisisbeheersings- en rampenbestrijdingsorganisatie. De Veiligheidsregio Flevoland is hiervoor de wettelijk vastgestelde uitvoeringsorganisatie namens de Flevolandse gemeenten. Wij zien als opdrachtgever toe op de uitvoering van diens taken en financiën.

Daarnaast zijn wij tijdens een ramp of crisis ook een uitvoerende partner van de hulpverleningsdiensten. In dit soort acute situaties zijn wij onder andere verantwoordelijk voor crisiscommunicatie, acute bevolkingszorg en herstelzorg. Een deel van de voorbereiding en uitvoering

hiervan wordt opgepakt door ‘Officieren van Dienst Bevolkingszorg’ van de gemeente Almere.

Onze aanpak

Wij willen als regio en als gemeente zo goed mogelijk voorbereid zijn op een ramp, crisis of incident door de processen voor bevolkingszorg op peil te houden. Dit doen we door te zorgen voor een goed opgeleide, getrainde en geoefende piketorganisatie. Sleutelfunctionarissen in de crisisorganisatie zijn via piketdiensten 24 uur per dag, zeven dagen per week beschikbaar. We blijven daarom bezig om onze crisisorganisatie nog beter voor te bereiden op een ramp, crisis of incident.

In 2023 is een inventarisatie uitgevoerd naar de inrichting en rol van de gemeentelijke crisisorganisatie in de verschillende bevolkingszorgprocessen. Dit vormt een belangrijk startpunt voor verdere verbetering. Tot slot is invulling gegeven aan het opdrachtgeverschap voor de Veiligheidsregio. Via de wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling zijn taken waaronder brandweezorg en crisisbeheersing hier belegd.

Vooruitblik

We werken binnen de Veiligheidsregio’s Flevoland en Gooi- en Vechtstreek aan een nieuw beleidsplan Veiligheidsregio 2025 – 2028 en een bijgesteld Regionaal Risicoprofiel. Voorafgaand aan de vaststelling bespreken we met de gemeenteraad het ontwerpbeleidsplan. Binnen de gemeente Almere gaan we verder met het verbeteren van de gemeentelijke crisisorganisatie, aansluiting op de regionale processen en afspraken over de inzet van de Veiligheidsregio Flevoland.

Voor de zorg aan inwoners bij rampen en crises zijn er in Almere zes 'Officieren van Dienst Bevolkingszorg' aangesteld, die deze taak uitvoeren naast hun reguliere werk voor de gemeente. Een van hen vertelt.

“Wij houden ons bij crises bezig met crisiscommunicatie, acute bevolkingszorg en herstellzorg. Het is zorg die we meteen ter plaatse aan onze inwoners bieden. Denk hierbij aan opvang en verzorging, het informeren van verwanten, maar ook inzetten van gemeentelijke diensten zoals handhaving of stadsbeheer. Als een van de hulpdiensten de gemeente nodig heeft bij een incident, worden wij ingeschakeld. Daarvoor zijn we 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar en coördineren we de inzet vanuit de gemeente.”

Wat er op de Officier van dienst Bevolkingszorg afkomt, illustreert deze casus:

“Ik word maandagnacht om 01:24 opgepiept door de Meldkamer. Er is een brand in de keuken van een flat in Almere. Binnen een minuut of 30 moet ik daar zijn. Door de brand moet er opvang geregeld worden voor 50 personen. De brand is weliswaar snel onder controle, maar door de rook kunnen de bewoners niet direct terug naar hun woning. Met de collega's van de brandweer, politie en GHOR stem ik af over de uit te voeren acties.

Om 01:48 uur bel ik Keolis om een bus te regelen voor het vervoer naar een opvanglocatie. Daarvoor bel ik nog met de eigenaar van de Woningstichting GoedeStede om hun kantoor te openen als opvanglocatie. Tegelijkertijd draag ik er zorg voor dat de burgemeester geïnformeerd. Zo kan hij nog die nacht de opvanglocatie bezoeken om om met slachtoffers en betrokkenen in gesprek te gaan. Ondertussen zorgt de brandweer voor drinken voor de evacuees. Om 01.55 uur is de bus onderweg en 10 minuten later is hij ter plaatse. Om 03.08 uur wordt het sein gegeven dat alles veilig is en dat de bewoners weer terug kunnen naar hun woning. Zij worden hierbij begeleid door de politie.

Om 03.20 uur heb ik overleg met GoedeStede en Salvage over de door hun te zetten stappen. Stichting Salvage verleent eerste hulp tijdens een ramp of een crisis namens de gezamenlijke brandverzekeraars in Nederland. Hierna brengen we nog een bezoek aan de bewoners van de flat waar de brand is ontstaan. Om 03.50 uur kan ik weer naar huis. De situatie is weer teruggebracht naar 'normaal' – de verdere schadeafhandeling vraagt van mij geen acute inzet meer. Over een paar uur gaat de wekker weer voor mijn normale werk.”

PREVENTIE

DOEL: Risicovolle situaties worden zoveel mogelijk aan de voorkant gesignaleerd en door de juiste maatregelen tot een minimum beperkt.

Beeld & ontwikkeling

Wij hebben aandacht voor een veilig verloop van manifestaties en werken nauw samen met onze netwerkpartners. Wij willen risicovolle situaties zoveel mogelijk aan de voorkant te signaleren en door de juiste maatregelen tot een minimum te beperken. Op basis van een veiligheidsanalyse nemen wij maatregelen om risico's bij dergelijke evenementen te verkleinen.

Onze aanpak

Bij publieksevenementen en manifestaties adviseren wij vanuit het perspectief van veiligheid over voorwaarden aan de vergunning hiervoor. Op basis van een veiligheidsanalyse adviseren wij maatregelen om risico's bij dergelijke evenementen te verkleinen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld over brandveiligheid, een ontruimingsplan en een slecht weer-scenario.

Wij willen als regio en als gemeente zo goed mogelijk voorbereid zijn op een ramp, crisis of incident

Bijlage 1 - Eindnoten & bronnen

- 1 Gemeente Almere (2023). Veiligheidsagenda Almere 2023 – 2026, vastgesteld in vergadering van de gemeenteraad d.d. 29 juni 2023
- 2 Gemeente Almere (2023). Uitvoeringsplan Veiligheidsagenda Almere 2023 – 2026, vastgesteld in het College van B&W d.d. 21 februari 2023
- 3 Moors, H., De Veen, L. de & van de Wijngaert, L. (2022). Criminaliteit en veiligheid in Almere. Ontwikkelingen, perspectieven en opgaven, 2010-2030. Den Haag: Emma
- 4 Bron: Nationale Politie; via data.politie.nl
- 5 Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek; via opendata.cbs.nl
- 6 Kuin, M. & Martina, K. (2022); Gebruik en (on)benutte mogelijkheden Bibob-instrumentarium, gemeente Almere. Amsterdam: Regioplan
- 7 Veiligheidscoalitie Midden-Nederland (2021). De Flevolandse Norm, Flevoland weerbaar tegen georganiseerde ondermijnende criminaliteit.
- 8 Gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk & Zeewolde (2023). Ambitieplan Mensenhandel Flevoland
- 9 Bron: Veiligheidsmonitor 2021, via opendata.cbs.nl
- 10 Bantema, W. & Stol, W. (2020). Hoe burgemeesters kunnen bijdragen aan een digitaal veilige samenleving. Cahiers Politiestudies, 3: 56, p. 223-238
- 11 Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid, diverse bronnen (https://www.hetccv-woonoverlast.nl/nieuws/240523_kwetsbare-mensen-vaak-in-beeld-bij-burenruzie; https://www.hetccv-woonoverlast.nl/nieuws/020321_tweede-monitor-woonoverlast-in-coronatijd-de-rek-is-eruit)
- 12 Zonmw (2022). Eindevaluatie Actieprogramma lokale initiatieven voor mensen met Verward Gedrag. <https://www.zonmw.nl/nl/artikel/samenwerken-aan-betere-ondersteuning-voor-mensen-met-verward-gedrag/eindevaluatie>
- 13 Gemeenten Almere, Dronten, Lelystad, Noordoostpolder, Urk & Zeewolde (2023). Voor een Veilig Thuis, Regio visie aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling Flevoland 2024 – 2027
- 14 Tilburg University (2023). Het valt eigenlijk wel mee met polarisatie in Nederland. <https://www.tilburguniversity.edu/nl/actueel/nieuws/meer-nieuws/het-valt-eigenlijk-wel-mee-met-polarisatie-nederland>
- 15 Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (2023). Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland december 2023. Den Haag: NCTV

Bijlage 2 - Effectindicatoren

In het uitvoeringsplan zijn effectindicatoren benoemd waarop wij de voortgang op de doelstellingen volgen. Hierbij is een vergelijkingswaarde (waarde nulmeting) benoemd. In onderstaande tabel wordt weergegeven wat deze nulmeting was en wat de meest recente cijfers zijn.

Indien cijfers van de vergelijkingssteden en de G10 beschikbaar zijn, worden die hieronder ook opgenomen. Voor diverse indicatoren beschikken wij niet over de data van andere steden; in dat geval zijn deze gegevens niet opgenomen in deze tabel.

Van sommige data is de waarde in 2023 nog niet bekend; voor die indicatoren wordt de laatst bekende waarde genomen (2022). De waarde nulmeting is in dat geval ook gebaseerd op data uit of tot en met 2021.

Thema 1. Ondernijning

ONDERWERP	EFFECTINDICATOR	ALMERE		VERGELIJKBARE STEDEN		G10	
		Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023
Georganiseerde ondernijning criminaliteit	Aantal meldingen over ondernijning bij Meld Misdaad Anoniem per jaar per 1.000 inwoners	0,6	0,8	-	-	-	-
	Aandeel bewoners (15+) dat aangeeft dat drugshandel voorkomt in de buurt	17%	Volgt in 2024	24%	Volgt in 2024	26%	Volgt in 2024
	Aantal geregistreerde drugs- en wapenmisdrijven per jaar per 1.000 inwoners	1,2	1,1	1,7	1,7	1,7	1,9
Jonge aanwas	Aantal jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar per 1.000 jeugdigen)	24,3	23,3 (2022)	19,1	18,8 (2022)	22,4	20,8 (2022)
	Aantal jeugdige verdachten (12 t/m 24 jaar) van drugs- en vuurwapenmisdrijven per 1.000 jeugdigen	3,3	3,4 (2022)	3,3	2,7 (2022)	3,6	3,6 (2022)
	Aantal personen in Top X-aanpak per 1.000 inwoners (nieuwe indicator n.a.v. bespreking veiligheidsagenda)	-	0,2	-	-	-	-
	Aantal personen in Lokale PGA per 1.000 inwoners (nieuwe indicator n.a.v. bespreking veiligheidsagenda in raad)	-	0,2	-	-	-	-
	Aandeel afgesloten casussen Top X positief afgesloten (nieuwe indicator n.a.v. bespreking veiligheidsagenda in raad)	-	32%	-	-	-	-
	Aandeel afgesloten casussen PGA positief afgesloten (nieuwe indicator n.a.v. bespreking veiligheidsagenda in raad)	-	68%	-	-	-	-
	Aantal signalen van mensenhandel behandeld door de zorgcoördinator mensenhandel per 1.000 inwoners	0,16	0,14	-	-	-	-
Mensenhandel	Aantal slachtoffers van mensenhandel bekend bij zorgcoördinator mensenhandel per 1.000 inwoners	0,19	0,19	-	-	-	-
	Aantal daders van mensenhandel bekend bij zorgcoördinator mensenhandel per 1.000 inwoners	-	n.n.b.	-	-	-	-

Thema 2. Digitale veiligheid

ONDERWERP	EFFECTINDICATOR	ALMERE		VERGELIJKBARE STEDEN		G10	
		Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023
Digitale criminaliteit	Aantal misdrijven cybercrime per 1.000 inwoners	0,8	0,6	0,8	0,7	0,7	0,7
	Aantal misdrijven gedigitaliseerde criminaliteit (horizontale fraude) per 1.000 inwoners	6,3	5,2	6,4	5,4	6,6	5,6
	Aandeel bewoners (15+) dat in het afgelopen jaar slachtoffer is geworden van digitale criminaliteit	20%	Volgt in 2024	19%	Volgt in 2024	18%	Volgt in 2024
Online aangejaagde ordeverstoringen	Geen effectindicator	-	-	-	-	-	-

Thema 3. Veilige wijken

ONDERWERP	EFFECTINDICATOR	ALMERE		VERGELIJKBARE STEDEN		G10	
		Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023
Veiligheidsbeleving	Aandeel bewoners (15+) dat zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt	21%	Volgt in 2024	19%	Volgt in 2024	21%	Volgt in 2024
Burgerparticipatie	Aandeel bewoners (15+) waarvan iemand uit huishouden deelneemt aan buurtpreventie-app	24%	Volgt in 2024	18%	Volgt in 2024	15%	Volgt in 2024
	Aandeel bewoners (15+) dat aangeeft dat de eigen buurt een burgerwacht heeft	19%	Volgt in 2024	14%	Volgt in 2024	10%	Volgt in 2024
High impact crimes en veelvoorkomende criminaliteit	HIC: woninginbraken per 1.000 woningen	5,8	2,7	4,2	2,8	4,6	3,4
	HIC: Aantal straatroven per 1.000 inwoners	0,4	0,3	0,2	0,1	0,5	0,4
	HIC: Aantal overvallen per 1.000 inwoners	0,09	0,04	0,06	0,03	0,11	0,07
	HIC: Aantal geweldsdelicten per 1.000 inwoners	2,9	2,4	3,6	3,1	4,3	3,7
	VVC: Aantal auto-inbraken per 1.000 inwoners	2,3	1,8	3,4	3,8	5,5	5,8
	VVC: Aantal brom-, snor- & fietsendiefstallen per 1.000 inwoners	2,9	3,2	3,6	8,6	4,3	10,9
	VVC: Aantal vernielingen per 1.000 inwoners	4,1	3,7	5,5	5,4	5,4	5,3
VVC: Aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	3,1	3,6	3,3	4,0	3,8	4,3	

ONDERWERP	EFFECTINDICATOR	ALMERE		VERGELIJKBARE STEDEN		G10	
		Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023
Overlast op straat	Aantal geregistreerde incidenten van drugs- en drankoverlast per 1.000 inwoners	1,7	2,3	4,4	5,4	5,0	6,7
	Aantal geregistreerde incidenten overlast van daklozen per 1.000 inwoners	1,3	1,8	3,3	5,0	3,7	5,9
	Aantal geregistreerde incidenten overlast van verward of onbegrepen gedrag per 1.000 inwoners	5,3	6,8	9,0	9,9	9,5	11,1
	Aantal geregistreerde incidenten jeugdoverlast per 1.000 inwoners	5,3	4,0	7,0	4,8	6,4	4,8
Woonoverlast	Aandeel bewoners (15+) dat veel woonoverlast ervaart	20%	Volgt in 2024	-	-	-	-
	Aantal casussen van ernstige en complexe woonoverlast die onder regie van de gemeente worden aangepakt per jaar per 1.000 inwoners	0,4	0,5	-	-	-	-
Veilig ondernemen	Aantal geregistreerde misdrijven op bedrijventerreinen per 100 bedrijfsvestigingen	18	18*	-	-	-	-
	Aantal geregistreerde overlastincidenten op bedrijventerreinen per 100 bedrijfsvestigingen	5	4*	-	-	-	-
	Aantal geregistreerde misdrijven in winkelcentra per jaar per 1.000 bedrijfsvestigingen	107	111*	-	-	-	-
	Aantal geregistreerde overlastincidenten in winkelcentra per jaar per 1.000 bedrijfsvestigingen	49	51*	-	-	-	-
Straatintimidatie	Aandeel bewoners (15+) dat veel overlast ervaart van lastig gevallen worden op straat	1,3%	Volgt in 2024	-	-	-	-
	Aantal meldingen van straatintimidatie via www.ssstop.nl per jaar per 1.000 inwoners	0,3	0,03	-	-	-	-
Schoolveiligheid	Aantal voorlichtingslessen 'Oke op school' (nieuwe indicator n.a.v. bespreking veiligheidsagenda in raad)	-	414	-	-	-	-
	Aantal bereikte jeugdigen met voorlichtingslessen op school (nieuwe indicator n.a.v. bespreking veiligheidsagenda in raad)	-	+/- 12.000	-	-	-	-
Huiselijk geweld	Aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling per jaar per 1.000 inwoners	16	15 (2022)	8	8	11	10

*Voorlopig cijfer. Het aantal bedrijfsvestigingen 2023 nog niet bekend, de gegevens van 2022 zijn gebruikt.

Maatschappelijke onrust, polarisatie en radicalisering

ONDERWERP	EFFECTINDICATOR	ALMERE		VERGELIJKBARE STEDEN		G10	
		Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023
Polarisatie en maatschappelijke onrust	Geen effectindicator	-	-	-	-	-	-
Radicalisering en extremisme	Geen effectindicator	-	-	-	-	-	-

Crisisbeheersing

ONDERWERP	EFFECTINDICATOR	ALMERE		VERGELIJKBARE STEDEN		G10	
		Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023	Waarde nulmoment	2023
Crisisorganisatie	Geen effectindicator	-	-	-	-	-	-
Preventie	Geen effectindicator	-	-	-	-	-	-